

Mengšan

Glasilo Občine Mengeš
september 2023, letnik XXX, številka 8

Poplave 2023 v občini Mengeš

**Predsednik vlade dr. Robert Golob
obiskal Mengeš**

**Intervju – župan Bogo Ropotar:
Okrepimo varnost pred poplavami**

Letošnji sejem – odpovedan

Cesar Franc Jožef v Mengšu

**320 let rojstva velikega Mengšana –
Hallersteina**

Isčete dobro avtosolo?

RAZLIKA SE IMENUJE

RETOS 1993

GARANCIJA 100% na zadovestivo

AKTUALNI TERMINI TEČAJEV

SOLO VOZNIJE

- TEČAJ ZA VODITELJA ČOLNA 15.09.2023 ob 17.00 uri
- IZPIT ZA TRAKTOR 18.09.2023 ob 16.00 uri
- TEČAJ CPP kat "B" (avto) 25.09.2023 ob 16.00 uri
- TEČAJ CPP kat "CE" (tovornjak + prik.) 27.09.2023 ob 16.00 uri
- TEČAJ CPP kat "A" (motor) 11.10.2023 ob 16.00 uri
- TEČAJ PRVA POMOČ 16.10.2023 ob 16.00 uri
- TEČAJ CPP kat "BE" (avto prikolica) 18.10.2023 ob 16.00 uri
- TEČAJ CPP kat "C" (tovornjak) 23.10.2023 ob 17.00 uri
- TEČAJ VARNE VOZNIJE (izbris točk) zbiramo prijave
- TEČAJ VARNE VOZNIJE (mladi vozniki) zbiramo prijave
- TEČAJ za viličar, TGM, Varstvo pri delu zbiramo prijave

040-758-000 Jasna

Rok Posavec s. p.
GSM: 031 470 724
montazaposavec@gmail.com

montazaposavec

- svetovanje, izmera in montaža notranjih vrat
- prodaja in montaža vseh vrst kljuk za vrata (enodelnih, deljenih, varnostnih)
- Dodaten **6 % popust** na nakup + montažo notranjih vrat in podbojev

Akcija - ob naročilu več kot 7 vrat, vam vsako 4. kljuko podarimo!

lipbled. Pesem gozda v vašem domu!

SPEAK UP[®]

VPISI V JEZIKOVNE TEČAJE ŽE POTEKAJO!

Z NAŠO METODO BOSTE ZAGOTOVO PREMAGALI STRAH IN SPREGOVORILI V IZBRANEM TUJEM JEZIKU!

www.speakup.si
info@speakup.si 041 986 501
Trdinov trg 14, Mengeš

PRISPEVKI ZA SLOVESNOST

Zmagovalec na svetovni licitaciji v Londonu, 2021.

2. SEPTEMBRA 2023 OB 16. URI

Za srečelov, kot del slovesnosti ob 90-letnici Prostovoljnega gasilskega društva Loka pri Mengšu, smo v podjetju MIC Mengeš d.o.o. pripravili 10 škatel **Bio-Vitamina D3** in **Bio-Karotena**, izdelkov iz našega prodajnega programa Pharma Nord. Srečnim prejemnikom želimo uspešno jemanje obeh, sicer pa lahko izdelka podarijo svojim staršem ali stari staršem, če prilika tako nanese. **Čestitke gasilcem iz Loke za visoko obletnico, ki so jo res lepo popestrili z ansamblom Saša Avsenika!**

Pharma Nord

mic menges

www.micmenges.com

Bio-Vitamin D3

800 enot 120 kapsul se jemlje 2-4 kapsule na dan, odvisno od starosti. Dober je za kosti, zobe, imunski sistem...

Bio-Karoten je dober za vid in kožo. Jemlje se po ena kapsula na dan.

Za vse informacije: ☎ 01 729 13 82 📞 041 769 544

KAZALO

Uvodnik	3
Občina	4
Osrednji intervju	12
Poplave 2023	16
Mengeški utrip	24
Loka pri Mengšu	32
Topole	34
Zanimivo	36
Šport	46
Pisma bralcev	48
Zahvale	47
Nagradna križanka	50
Obvestila poplave 2023	51

SODELUJTE V MENGŠANU

Priporočila za nenaročene prispevke o dogajanju v občini Mengeš: članki morajo biti opremljeni s polnim imenom in priimkom, naslovom avtorja in dopisano telefonsko številko, na kateri je mogoče preveriti avtentičnost. Uredništvo si v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi zmožnostmi pridruže pravico do objave ali neobjave, krajšanja, spreminjanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenarocenih prispevkov. Nenaročeni prispevki se ne honorirajo. Treba jih je oddati v formatih .doc brez oblikovanja, vnesenih fotografij in grafik. Digitalne fotografije (vsaj ena je obvezna k vsakemu članku) pošiljajte kot samostojne datoteke v formatu .jpg, in velikosti vsaj 1 Mb. V besedilu dopišite stavek o vsebini fotografije in navedite avtorja. Dolžina prispevkov je lahko največ 1.500 znakov s presledki, v vsakem primeru pa je priporočljiv dogovor z urednikom. Zadnji rok oddaje za naslednjo številko je zadnji dan v mesecu. Prispevek, oddan po tem roku, ne bo objavljen v tekoči številki. Hvala za vaš trud!

Prispevke in oglase oddajte najkasneje do **30. septembra 2023**

MENGŠAN

JAVNO GLASILO OBČINE MENGŠ

Izdajatelj: Občina Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš, www.menges.si.

Odgovorna urednica: Urška Vahtar, 031 880 824, e-pošta: mengsan@menges.si • Uredniški odbor: Branko Lipar, Franciška Hunjet, Milica Tomšič • Uredniški svet: Rok Burja, Aleš Janežič, Franc Hribar, Mojca Likar, Sandi Jaklič, Milan Kralj • Lektoriranje: Karin Geršak, Oranžna nit, Jaka Geltar s. p. • Grafični prelom: Handi Behrič, Artline d. o. o. • Tisk: Schwarz d. o. o. • Distribucija: Pošta Slovenije d. o. o. • Oglasi in zahvale: Občina Mengeš, telefon: 01 7247 106, e-pošta: irena.kosec@menges.si • Naklada 3.300 izvodov • Revija izide enajstkrat na leto, je brezplačna in jo dobijo praviloma vsak drugi petek v mesecu vsa gospodinjstva v občini Mengeš. Vpisana je v razvid medijev MK pod zaporedno številko 357 • Spletna izdaja Mengšana ISSN 2536-3999 • Fotografija na naslovnici, zadnji strani: Urška Vahtar. Naslednja številka Mengšana izide 13. oktober 2023.

Mengeš, najbolj prijetno mesto na deželi

V teh zahtevnih trenutkih, ko smo se soočili s posledicami uničujočih poplav, želim poudariti našo izjemno moč kot skupnost. Naša enotnost in solidarnost sta bili ključni pri soočanju s to krizo.

Takoj po poplavah smo bili tudi na Občini soočeni s situacijami, izzivi in problemi, ki nam niso bili poznani. Videli smo, kako ste se številni od vas nesebično angažirali v pomoč sočloveku. Sodelovali ste pri čiščenju, obnovi, nujenju zatočišča in toplih obrokov. Ta pozitivna energija in povezanost sta bili naše največje bogastvo v teh težkih časih in sta dajala zagon tudi vsem nam.

Ohranimo to enotnost in podporo tudi sedaj, ko se usmerjamo v obnovo svoje občine. Skupaj lahko dosežemo več. Razumevanje in sodelovanje bosta ključna za uspešno obnovo našega mesta. Pomagati ne pomeni le finančne pomoči. Pomagati pomeni tudi prisluhniti, ponuditi svoj čas, stisniti roko in ponuditi ramo za oporo. Ko pomagamo drugim, ne izkazujemo zgolj svoje človečnosti, temveč gradimo trdnejše vezi med sabo. Z dejanji solidarnosti postajamo boljši ljudje in soustvarjamo boljšo skupnost. Ko pomagamo, se povezujemo z drugimi na globlji ravni, občutimo pomen sočutja, ki nas dviga nad vsakdanje skrbi.

Pomembno je, da se ne ustavimo le pri obnovi infrastrukture, temveč tudi pri gradnji trdnejše in bolj povezane skupnosti. Skupaj smo zmogli premagati poplave. Verjamem, da lahko skupaj gradimo svojo prihodnost ter premagujemo nove izzive. Vedno se bodo pojavljali izzivi, bodisi naravne nesreče, zdravstvene krize ali osebne težave. In vedno bomo imeli priložnost, da naredimo nekaj dobrega drug za drugega. Še kako drži izrek, da je ovira manjša, ko ti jo pomagajo prestopiti, in uspeh večji, ko ga deliš in proslaviš z drugimi.

Pomagati ni samo dejanje, temveč način življenja. Je način, kako gradimo boljši svet zase in za prihodnje generacije. Zato se združimo, po lastnih zmožnostih podpiramo tiste, ki potrebujejo pomoč, in pustimo svoj pečat na svetu s svojimi dejanji.

Hvala vam, občanke in občani, za vašo neprecenljivo pomoč in zaupanje v našo skupnost. Ohranimo to pozitivno sodelovanje tudi v prihodnosti.

Hvala, ker ste tukaj in ker skupaj gradimo prihodnost Mengša – najbolj prijetnega mesta na deželi.

Tina Štrukelj, podžupanja

4. avgust je spremenil podobo občine Mengeš ...

Narasla Pšata se je hitro polastila Slovenske ceste.

V celoti so bila uničena številna domovanja.

Prizanešeno ni bilo niti knjižnici.

V celoti je preuredila podobo Vrtca Mengeš.

... ni pa spremenil src ljudi

A tudi v najtemnejših trenutkih lahko uzremo svetlobo, če le znamo prižgati luč.

Uničujoča poplava ni prizanesla niti glasbilom.

To, da pozabiš na sebe, da lahko rešiš sočloveka, je največji izkaz človeške požrtvovalnosti.

Solidarnost se je v obdobju okrevanja po poplavih kazala na vseh ravneh.

Ujma je pokazala, da znajo ljudje, ko je potrebno sodelovanje, hitro stopiti skupaj, kar se je pokazalo tudi v tednih po naravni katastrofi, ko so vnovič napovedovali razburkano vremensko dogajanje.

Velika solidarna moč tudi med mladimi.

Staretov drevored 4. avgusta 2023 ob 18.30.

Ko so ljudje stopili skupaj, sta bila urejanje in odvoz poplavljenega inventarja močno olajšana.

Kaj bi brez vseh gasilcev ...

Linhartova ulica je bila videti kot prava reka z več kot metrom globine.

Prostovoljna pomoč ni usihala, ljudje so bili željni pomagati in ustvariti razliko.

Pogovor o izzivih in rešitvah v sejni sobi Občine

Pozdrav predsednika vlade in župana Občine Mengeš

OBČINA Predsednik vlade dr. Robert Golob ob dnevu solidarnosti obiskal Mengeš

14. avgusta, ob slovenskem dnevu solidarnosti, je svojo solidarnost izkazal tudi premier dr. Robert Golob, ki je obiskal občino Mengeš in si ogledal najbolj poškodovano infrastrukturo.

Uvodnemu srečanju v sejni sobi Občine Mengeš so se županu Bogu Ropotarju in predsedniku vlade med drugim pridružili še podžupanja Tina Štrukelj, direktor Občinske uprave Urban Kolar, poslanka v državnem zboru Monika Pekošak, ravnatelj Osnovne šole Mengeš Sašo Božič, poveljnik Civilne zaščite Mengeš Jure Šinkovec in ravnateljica Vrta Mengeš Mateja Hribar Sicherl.

Omizje z županom na čelu je premierju predstavilo ključne izzive občine, med drugim predvsem vprašanje novega šolskega leta v povsem poplavljenem Vrta Gobica. Ta namreč potrebuječasne prostore za najmanj 300 otrok, ki so trenutno vpisani v vrtec, ponuditi pa mora prostor tudi za 100 na novo vpisanih, ki začno z obiskovanjem vrta 1. septembra. Župan Ropotar pa je izpostavil tudi vprašanje, kako se bo pomagalo posameznim družinam in občanom, ki so v stiski. Mengeš je namreč ena od občin z največ poplavljenimi zasebnimi bivališči.

Predsednik vlade je na to vprašanje odgovoril, da vlada po hitrem postopku pripravlja sistemski pristop, s čimer je izpostavil tudi državno pomoč, ki se je občina lahko nadeja. Poleg zasebnih hiš in stanovanj pa je hude poškodbe v povodnji utrpela tudi javna infrastruktura, predvsem Vrtec Gobica in nova športna dvorana pri OŠ Mengeš.

Slednje si je na obhodu po Mengšu premier Golob tudi ogledal, s čimer je dobil dejanski vpogled v škodo, nastalo na objektih. Pri tem se je za požrtvovalnost srčno zahvalil gasilcem, ki so svoje domove prepustili deroči vodi in odhiteli reševati otroke, ki so ostali ujeti v poplavljenem vrta. Hkrati se je Golob zahvalil tudi vzgojiteljicam za hitro odzivnost, saj so otroke pravočasno spravile v nadstropje višje in tako poskrbele za njihovo varnost.

Predsednik vlade je s svojim obiskom pokazal in zagotovil, da občina Mengeš ni sama in da se v kratkem vrne s paketi pomoči ter tako poskrbi za vse, ki so utrpeli škodo v do sedaj najhujših poplavih v Sloveniji.

Besedilo in foto: **Barbara Kopač za Občinsko upravo**

Sprehod skozi Staretove dreved

Fotografiranje s požrtvovalnimi gasilci

Ogled poškodovanega mostu

Županov nagovor pred Vrtcem Gobica

Na obisku minister za gospodarstvo, turizem in šport

Občino Mengeš je 8. septembra obiskal minister za gospodarstvo, turizem in šport Matjaž Han. Skupaj z županom, podžupanjo in predstavniki lokalnega gospodarstva so si ogledali stanje po uničujoči avgustovski ujmi.

Glede na razsežnost škode je sanacija, ki sicer v okviru Občine že poteka, prevelika za samo Občino, zato je podpora države za odpravo posledic poplav nujno potrebna. Tako kot pri mnogih občankah in občanih je škoda izjemno velika tudi pri velikem številu naših obrtnikov in podjetnikov. Slednji poudarjajo, da je boleče tudi to, da so izplačila zavarovalnic izjemno nizka in brez hitre pomoči države bodo težko zmogli, so povedali ministru Matjažu Hanu. Nekateri dodajajo, da bi nujno potrebovali tudi pravno pomoč zaradi specifično nastalih situacij in težav. Izpostavljajo, da je za njihov obstoj pomembna predvsem hitra finančna pomoč države. Pozivajo pa še, da naj se ne pozabi na čimprejšnjo ureditev voda, da se kaj podobnega ne zgodi več.

Minister Matjaž Han je povedal, da so na vladi seznanjeni z višino škode tudi v Mengšu. Nadaljevali bodo s postopki – sprva glede programa na vladi, zatem pa poziva za čimprejšnje izplačilo. Meni, da bodo podjetja lahko hitro prišla do izplačila prvih 10 odstotkov avansa.

Besedilo in foto: **Občinska uprava**

POPLAVE 2023 V OBČINI MENGEŠ V ŠTEVILKAH

- VEČ KOT **500** poplavljenih objektov
- VEČ KOT **1.400** ton odpeljanih kosovnih odpadkov
- VEČ KOT **6.000.000€** škode na občinski infrastrukturi (ocena)
- VEČ KOT **820** vloženih prijav za ogled škode po poplavih (do 6.9.2023)
- 21** popisovalcev škod na terenu
- 4** dodatne osebe za administrativno pomoč na občini Mengeš

Vir: Občina Mengeš, 6.9.2023

Ogled posledic povodnji

OBČINA

Obisk ministrice za infrastrukturo Alenke Bratušek

4. avgusta smo doživljali tisti usodni petek, ko so Slovenijo prizadele najhujše poplave v zgodovini samostojnosti. Med močno prizadetimi občinami je bila tudi mengeška. Tistega petka se je Slovenska cesta spremenila v pravo hudourniško strugo, ob pogledu na katero smo lahko le nemočno čakali, da se gladina toliko zniža, da zapustimo objekte in se premaknemo na varno.

Ker je bilo kar nekaj infrastrukture v občini hudo poškodovane, je občino 8. avgusta obiskala tudi ministrica za infrastrukturo Alenka Bratušek, ki si je skupaj z županom Bogom Ropotarjem, podžupanjo Tino Štrukelj, ravnateljico Vrtca Gobica Matejo Hribar Sicherl in poslanko v državnem zboru Moniko Pekošak ogledala razdejanje, ki ga je petkova povodenj pustila v Vrtcu Gobica, ob športni dvorani ter v Staretovem drevoredu. Med ogledom posledic ujme so razpravljali o sanacijskih ukrepih, s katerimi se bo občini postopoma pomagalo postaviti se na noge. Župan je med drugim izpostavil vse ključne izzive, s katerimi se občina in njeni prebivalci trenutno soočajo, govora pa je bilo tudi o naslednjih korakih, s katerimi bi postopoma odpravili posledice povodnji.

Besedilo in foto: **Barbara Kopač za Občinsko upravo**

Ogled Staretovega drevoreda

Pogovor o korakih sanacije

Notranjost Vrtca Gobica

V Mengšu minister Brežan s sodelavci z Direkcije za vode

Posledice poplav so si v Mengšu ogledali tudi minister za naravne vire in prostor Uroš Brežan in Tone Cezar, vodja Sektorja območja srednje Save na Direkciji RS za vode, s sodelavci. Skupaj z županom Bogom Ropotarjem so si ogledali potek intervencijskih del na terenu, predvsem čiščenje vodotokov.

Visoka poplavna voda je v občini Mengeš povzročila veliko škode na poplavljenih objektih, manj na objektih vodne infrastrukture. Skupaj z Urško Mehle in Francijem Hribarjem iz Občinskega sveta je župan občine Mengeš Bogo Ropotar prisotnim med drugim predstavil razmere, s katerimi se srečujejo pri sanaciji poplavljenega Vrtca Gobica oziroma iskanju rešitve v obliki postavitve začasnih objektov.

«Območje, ki sem ga danes obiskal (op. tudi občino Domžale, Kamnik, Komenda), je bilo poleg Savinjske doline in Koroške najbolj prizadeto. Lahko pohvalim občine, da so se zelo dobro organizirale, da popis škode teče, da je bila oddana predhodna ocena škode in da bo tudi ocena škode lahko podana pravočasno», je še povedal minister Uroš Brežan.

Besedilo in foto: **Občinska uprava**

Srečanje s predstavniki Novartisa

Na pobudo predstavnikov farmacevtskega podjetja Novartis so se 14. julija letos na sedežu podjetja v Mengšu sestali župan Bogo Ropotar, podžupanja Tina Štrukelj in direktor Občinske uprave Urban Kolar.

Švicarsko farmacevtsko podjetje Novartis je v fazi vzpostavitve novega visokotehnološkega Centra za tehnični razvoj bioloških zdravil v Mengšu, z osredotočenostjo na inovativna visokotehnološka zdravila tako na globalni kot lokalni ravni. Veliki projekti zahtevajo reševanje več zahtevnih izzivov. Sodelovanje z Novartisom je pomembno tudi za občino Mengeš predvsem zaradi vpetosti podjetja v naše okolje. S tem zavedanjem so se 14. julija 2023 sestali Roman Pogačar, direktor Farmaceutskih učinkovin Mengeš, Gašper Antičević, vodja podpore kupcem in tehničnih storitev, Špela Jalen, direktorica, Ivona Dašič, direktorica javnih zadev Novartis v Sloveniji, župan Bogo Ropotar, podžupanja Tina Štrukelj in direktor Občinske uprave Urban Kolar.

Iz strani Novartisa so bili predstavljeni njihovi načrti za prihodnost ter izzivi, ki so in bodo – od projektov za zmanjšanje vplivov na okolje do problematike parkirnih prostorov in lokacije ter o idejah za njihovo reševanje v sodelovanju z Občino in drugimi deležniki. V Ljubljani in Mengšu namreč Novartis ostaja močno prisoten v Sloveniji z več kot 3.500 sodelavci. S številnimi širitvami in prihodnjimi naložbami se kažejo potrebe po novih prostorih kot tudi potrebe po dodatnih, novih delovnih mestih idr. Ostaja več odprtih tem, o katerih je bil na srečanju komuniciran obojestranski interes, da se bodo srečanja in pogovori o skupnih načrtih v prihodnosti še nadaljevali.

Besedilo in foto: **Občinska uprava**

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE ŠTUDIJA V TUJINI ZA ŠOLSKO LETO 2022/2023

Razpisna dokumentacija je dostopna na internetni strani Občine Mengeš (pod rubriko Objave/Javni razpisi, Javni razpis št.: 609-4/2023-1) in v tajništvu Občine Mengeš.

Rok za oddajo vlog je 13. oktober 2023, do 12. ure.

Bogo Ropotar, l. r.
Župan Občine Mengeš

Prostofer – vožnja s srcem

Kako ključnega pomena je solidarnost, se je v vsem svojem sijaju pokazalo tudi med nedavno povodnjijo oziroma še predvsem v obdobju odpravljanja posledic (ki seveda še vedno poteka). Marsikdo je v nedavni poplavi ostal brez domovanja in vozila, nujni opravitki pa so ostali. Tako so se občanke in občani Mengša vnovič obrnili na Prostofer z namenom, da pridejo do že predhodno domenjega zdravniškega pregleda, da v lekarni prevzamejo zdravila in podobno. Ker pa brez prevoznih sredstev ni ostalo malo ljudi, se je v tokratnem kriznem položaju izkazalo, da prostovoljcev resnično ni nikdar preveč.

Dame in gospodje, ki pomagajo kot prostovoljni vozniki Prostoferja, so imeli v zadnjih tednih še več povpraševanja, ki pa ga je bilo zaradi pomanjkanja voznikov včasih žal treba zavrniti. Ne, ker ljudem ne bi želeli pomagati, seveda ne, temveč zato, ker je bilo klincev iz dneva v dan več, število prostovoljcev, ki bi vožnjo lahko opravili, pa je ostajalo bolj ali manj nespremenjeno.

Ko smo o tem spregovorili s posamezniki, ki so opravili že nekaj več voženj, so ti dejali, da je največja nagrada ta, da lahko ljudem le s tem, da jih nekam zapeljejo, močno pomagajo. A žal je kljub močni želji njihov čas omejen. Nekateri so izrazili željo po še več vožnjah, ki bi jih sami z veseljem opravili, a kaj ko ima dan le 24 ur, vozilo pa se lahko premika hitro le toliko, kolikor to dopuščajo razmere v prometu. Veliko je bilo pozitivnih zgodb o tem, kako vsaka prostovoljna ura nekemu pomaga, da opravi obveznosti, ki bi jih sicer brez prevoza težko. Vsaka zgodba je izpostavila dejstvo, da je takšna oblika pomoči morda sprva videti zanemarljiva, v resnici pa osebi, ki potrebuje prevoz, resnično olajša pot in polepša dan.

Zato vas, drage občanke in občani, vabimo k sodelovanju. Če imate kakšno uro na teden več, ki bi jo radi vložili v solidarnostno sodelovanje, toplo vabljeni. Če radi spoznate nove ljudi in malo poklepetate, dobrodošli. Če vam vožnja prinaša tako izziv kot veselje, vabljeni v naše vrste. Pomagajte nam, da še več ljudem zarišemo nasmeh na obraz.

V primeru dodatnih vprašanj oziroma morebitnih nejasnosti se lahko vedno obrnete na **telefonsko številko: 080 10 10**.

Besedilo: **Barbara Kopač za Občinsko upravo**

Vandali zopet na delu

Drage občanke, spoštovani občani,

za nami je vremensko naporen julij in dobesedno uničujoč avgust. V teh trenutkih krize se je pokazalo, da topel stisk roke in prijazen nasmeh lahko naredita občutno razliko, vzajemno delovanje in pomoč sočloveku pa v posamezniku prebudita upanje, da tudi v najhujših trenutkih ni sam. Kljub težkim izzivom smo bili v zadnjem mesecu priča številnim pozitivnim zgodbam, s katerimi lažje gradimo skupno prihodnost.

Čustveno in telesno naporna obdobja, kakršna preživljamo zadnji mesec, pa poleg dobrih del žal vedno spremlja tudi nekaj slabih. Kot da bi s povodnjijo povzročena škoda ne bila dovolj, se je posameznik oziroma skupina posameznikov odločila, da še dodatno prizadene občinsko infrastrukturo. Tokrat so se spravili na šolsko poslopje in v stavbi Osnovne šole Mengeš poškodovali oziroma razbili večino oken. Čemu takšen vzgib, ne moremo vedeti, vemo pa, da so otroci in zaposleni v šoli preživeli že dovolj hudega in si resnično zaslužijo prijeten začetek šolskega leta.

Da se tovrstni vandalizem ne bi ponavljal, vas, spoštovane občanke in cenjeni občani, naprošamo, da v primeru, da premorete kakršen koli podatek o opisanem dogodku, da ste morda zasledili kaj, kar bi nakazovalo na povezavo z omenjenim poškodovanjem občinske infrastrukture, to sporočite na anonimno telefonsko številko 080 1200.

Poskrbimo, da bodo tako prvošolčki kot ostali šolarji v šolskih prostorih občutili varnost, občina pa posledično prebrodila tudi nedavno uničujočo izkušnjo in znova zasijala v vsem svojem žaru.

Besedilo in foto: **Občinska uprava**

Preverite datum odvoza kosovnih odpadkov na vašem računu za komunalne storitve

Javno komunalno podjetje Prodnik kosovne odpadke z odjemnih mest odvaža dvakrat na leto. Datum odvoza kosovnih odpadkov za posamezno odjemno mesto je naveden na računu za komunalne storitve (v preglednici z navedenimi datumi odvoza pred specifikacijo računa) in v portalu eProdnik, kjer se lahko prijavite tudi na prejemanje opomnika o odvozu kosovnih odpadkov na vaš elektronski naslov.

Uporabniki iz večstanovanjskih objektov informacije v zvezi z odvozom odpadkov dobijo pri upravnikih, ki razpolagajo z vsemi potrebnimi informacijami.

Besedilo in foto: **Javno komunalno podjetje Prodnik**

ODJEMNO MESTO: VZOREC						
Vodomer: ELSTER MOKRI 20			Mesečna akontacija: m ³			
Staro stanje vodomera:			Ostanek iz prejšnjega meseca: m ³			
			Količina za obračun: m ³			
Vrsta zabojnika	Prostorina	Število zabojnikov	Delež za OM	Povprečno mesečno št. odvozov	Obračunska količina (m ³) (1x2x3x4/1000)	DNEVI ODVOZA
MKO – mešani komunalni odpadki	80 l	1	1,0000	2,17	0,1736	30.9., 14.10., 28.10., 11.11., 25.11.
EMB – embalaža	240 l	1	1,0000	2,17	obračunano v MKO	7.10., 21.10., 4.11., 18.11., 2.12.
BIO – biološko razgradljivi odpadki	80 l	1	1,0000	3,83	0,3064	2.10., 16.10., 29.10., 12.11., 26.11.
Odvoz kosovnih odpadkov						4.4.2022, 16.8.2022

RAZPORED ZBIRANJA NEVARNIH ODPADKOV V OBČINI MENGEŠ (JESEN 2023)

DATUM	URA	NASELJE	LOKACIJA
12. 10. 2023	14.30–20.00	Mengeš	Za Kulturnim domom na Slovenski cesti 30

KAKO RAVNATI Z NEVARNIMI ODPADKI?

- ★ Nevarne odpadke hranite v originalni embalaži, ki naj bo dobro zaprta, da med prevozom na zbirno mesto ne pride do razlitja vsebine.
- ★ Tekoči odpadki naj bodo v zaprti posodi.
- ★ Ostri odpadki morajo biti v zaprti posodi iz stekla ali trde plastike.
- ★ Pomembno je, da se odpadki med seboj ne mešajo, saj to lahko povzroči nepredvideno reakcijo med različnimi snovmi.
- ★ Odpadke naj prinesejo polnoletne osebe, ki bodo pri rokovanju z njimi upoštevale varstveno tehnična navodila, ki ste jih dobili z nakupom izdelka, iz katerega je odpadek nastal.
- ★ Dokler nevarnih odpadkov ne oddate v akciji zbiranja, jih hranite na suhem, varnem in otrokom nedosegljivem mestu.

Pomembno! Nevarni odpadki lahko zaradi svoje sestave ob nepravilnem odlaganju onesnažijo okolje, podtalnico ali druge dragocene vodne vire. Zato nevarnih odpadkov **NE SMEMO** odlagati v navadne zabojnike za odpadke ali v naravo, prav tako pa jih ne smemo zlivati v kanalizacijo.

Ste vedeli? Nevarne in kosovne odpadke lahko kadar koli v letu brez doplačila oddate v Centru za ravnanje z odpadki Dob.

KAJ SPADA MED NEVARNE ODPADKE?

Akumulatorji, baterije, zdravila, pesticidi, barve, laki, topila, razredčila, lepila, kozmetika, čistila, neonske cevi, odpadno jedilno in motorno olje, pločevinke s potisnim plinom, embalaža, onesnažena z nevarnimi snovmi ...

Javno komunalno podjetje Prodnik d.o.o.
Savska 34, 1230 Domžale | 01/729-54-30
info@jkgp-prodnik.si | www.prodnik.si

PRODNIK
Javno komunalno podjetje

POMEMBNO! Izdelki, ki vsebujejo nevarne snovi, so označeni s posebnimi simboli, kot so:

Župan Božo Ropotar:

Okrepimo varnost pred poplavami

4. avgust 2023 – dan, ki je spremenil življenja mnogim v naši občini. Premnogim v naši državi. Dan, ki nas prebudi v zavedanju dogajanja okoli sebe, okolja, narave, ki ji bomo morali prisluhniti in delovati na povsem drugačen način. V tem trenutku je še nesmiselno delati zaključke. Imamo še premalo informacij. Tako odgovorni na določenih funkcijah kot vsak posameznik bomo nujno morali aktivno delovati v smeri rešitev za varno okolje in zaščito svojih življenj, doma ter drugega premoženja. Prišli smo v fazo, ko se poraja ogromno vprašanj občanov in občank. Ljudje želimo in potrebujemo odgovore. Za mnoge odgovore je morda še preuranjeno, na mnoga vprašanja že obstajajo odgovori. Zato smo nekaj od množice vprašanj, ki prihajajo od občank in občanov z željo, da prejmemo konkretne odgovore, postavili županu Bogu Ropotarju, enem od ključnih posameznikov (s sodelavci Občinske uprave). Slednji imajo tudi v tem trenutku veliko odgovornost, da aktivno in učinkovito delujejo in rešujejo, tudi sistemsko, medobčinsko za ureditev situacije po avgustovski ujmi.

G. Bogo Ropotar, začniva s pogovorom in temo: Jutro letošnjega 4. avgusta. Kako se je vse začelo pri vas? Kdaj in kako ste izvedeli, da se dogajajo usodne poplave?

Dan se je začel zgodaj. Prve informacije o poplavi sem dobil okoli 6. ure zjutraj, ko sem se odpravljal v gasilski dom Mengeš. Sin mi je poslal sliko poplavljenе sosednje občine Komenda, a iz same slike ne bilo moč razbrati razsežnosti poplav.

Pri tako ekstremnih nesrečah se ljudje sprašujemo, kaj je vzrok vsemu temu, kaj se ni delalo v pravi smeri, česa ljudje nismo naredili (prav) itd. Kakšno je vaše mnenje kot župana in kot občana oz. človeka?

Kot je v svojem poročilu o avgustovskih poplavah zapisala Agencija za okolje (Arso), so bile vzrok poplav padavine izjemnih intenzitet, ki so med drugim zajele tudi širše območje Kamniško-Savinjskih Alp. Šlo je za najboljše in najbolj silovite poplave na območju Slovenije, ki so povzročile silovit porast številnih hudournikov, manjših vodotokov in rek.

Pri tako ekstremni količini padavin oz. vode je težko presojati o ukrepih iz preteklosti. Občina Mengeš smo vrsto let sofinancirali urejanje razbremenilnika in potoka Pšate, kar je zadostovalo za običajne količine padavin.

Tokratni primer pa nas opozarja, da na poplavno varnost občine Mengeš najbolj vpliva stanje vodotokov na širšem območju. Očitno je, da nas razbremenilnik, ki je bil zgrajen leta 1949, ne more več v celoti zaščititi pred tako velikimi količinami padavin, ki so posledica podnebnih sprememb.

Glavni ključ za dolgoročno zagotovitev varnosti občine Mengeš – kot tudi sosednjih občin – tako predstavlja sistemsko ureditev vseh vodotokov – od izvira do izliva na našem širšem območju. Zato sem glasen zagovornik urgentne izgradnje že pred leti načrtovanega zadrževalnika vode v Komendi.

Štab Civilne zaščite Mengeš postavljen v bližini Občine

Na vas in Občino prihaja veliko vprašanj od občanov glede avgustovske ujme. V pismu zahvale, ki ste ga 1. septembra objavili na spletni in Facebook strani Občine Mengeš, ste na nekaj teh vprašanj tudi odgovorili. Če bi povzeli, kakšno je glavno sporočilo omenjenega javnega pisma?

Prvo sporočilo je srčna zahvala vsem, ki so kakor koli pripomogli k sanaciji škode, ki jo je povzročila poplava. Z močjo pogumnih dejanj in srčnosti smo kljubovali in premagali surovo silo narave. Hvala vsem še enkrat.

V pismu sem želel z občani deliti tudi pregled izvedenih sanacijskih ukrepov v prvem mesecu, še naprej bomo delali na sanaciji in krepitvi poplavne varnosti občine.

Pomembno sporočilo pa je, da ta dogodek ne sme zaustaviti našega koraka v prihodnost. Prvi šolski dan je bil simbolični začetek nečesa novega, upanja, veselja. Smo tik pred zaključkom del celostne prenove Slovenske ceste, ki bo v ponos Mengšu in občini.

Med reševanjem zahtevnih razmer po 4. avgustu ga je prišla pozdraviti vnukinja Ela.

S tem pa želimo nadaljevati prihodnost svoje občine, da postanemo – navkljub temnim trenutkom – najbolj prijeto mesto na deželi.

Torej, katera so ključna izvedena sanacijska dela do začetka septembra, ko nastaja ta intervju?

Urgentno smo pristopili k čiščenju struge Pšate, kjer je bilo le-to mogoče. V mnogih delih je dostop zelo otežen. Sanacija Pšate je izjemno obsežen in zahteven poseg, ki bo zahteval še nekaj časa. Koncesionar je nadaljeval s čiščenjem in sanacijo razbremenilnika.

Poseben zalogaj je predstavljala sanacija javnih objektov. Vesel sem, da nam je uspelo zagotoviti varstvo otrok znotraj občine Mengeš in nemoten pričetek novega šolskega leta.

Poskrbljeno je bilo za postavitve začasnega mostu pri Osnovni šoli Mengeš in vzpostavitev komunikacijskih povezav. Hitro nam je uspelo tudi sanirati s povodnjijo popolnoma uničen drevored.

Kakšen je terminski načrt ključnih sanacijskih del v jesenskem in zimskem času: terminski plan dela in aktivnosti na strugi Pšate in na razbremenilnem kanalu, čiščenje kanalizacije, zadrževalnika?

V prihodnjih mesecih bomo nadaljevali s temeljitim čiščenjem naplavin, peska in brežine struge Pšate v celotni dolžini potoka v občini Mengeš. Nadaljevali bomo s čiščenjem in obnovo kanala razbremenilnika Pšata.

Kako poteka vaše dogovarjanje in sodelovanje z ostalimi občinami?

Veseli me, da se na področju izgradnje zadrževalnika v Komendi stvari premikajo v pozitivno smer. Ne nazadnje smo bili občina Mengeš eden najbolj glasnih zagovornikov njegove izgradnje, saj predstavlja pomemben korak za okrepitev poplavne varnosti Mengša. V teku so priprave za objavo razpisa za izbiro projektanta.

V teku je tudi celovita obdelava povodja Kamniške Bistrice v sodelovanju s stroko.

Kako je glede Osnovne šole Mengeš in Vrtca Gobica?

V poplavah smo izgubili našo prelepo športno dvorano, katere sanacija bo trajala kar nekaj časa. Poplavljenih je bilo tudi 12 učilnic in kuhinja v OŠ Mengeš. Trudimo se, da bo sanacija čim prej zaključena in bo pouk lahko ponovno stekel v normalnih okvirih.

Kar se tiče Vrtca Gobica, nam je bilo od vsega začetka ključno, da otrokom in staršem zagotovimo varstvo znotraj občine Mengeš. Ni bilo enostavno, a veseli me, da nam je to uspelo. Danes je za otroke vrtca poskrbljeno na 7 lokacijah, zagotovili smo tudi prehrano.

To je časna rešitev. S kabineto predsednika vlade in Ministrstvom za vzgojo in izobraževanje intenzivno delamo na projektu postavitve modularnega vrtca, ki naj bi bil predvidoma postavljen do konca tega leta.

Prizadet je bil tudi velik del gospodarstva v občini. Veliko podjetij je utrpelo ogromno gospodarsko škodo. Nedavno je občino Mengeš obiskal tudi minister za gospodarstvo, turizem in šport, informacije pa se dnevno dopolnjujejo. Kaj bi izpostavili, da je v tem trenutku pomembno za naše obrtnike in podjetnike?

Prvo, stremimo, da prejmejo čimprejšnjo finančno pomoč države. Minister je na obisku omenjal, da bi lahko obrtniki in podjetniki kmalu prišli do 10-odstotnega avansa pomoči. Izpostavljeno je bilo, da bi nekatera podjetja nujno potrebovala tudi pravno pomoč zaradi izgube zelo specifičnih stvari (npr. v svoji hrambi so imeli od strank že plačane produkte, ki jih je povodenj uničila). Povabljeni menceški gospodarstveniki so ministru Matjažu Hanu postavili tudi zelo konkretna vprašanja. Na tista, na katera še ni imel odgovorov, pa je apeliral, naj jih pošljejo na Občino Mengeš in Občina bo nato preposlala odgovore ministrstvu. Na tem mestu bi izpostavil, da lahko vsi obrtniki in podjetniki, ki so bili kakor koli oškodovani od avgustovskih poplav, pošljejo na Občino Mengeš vprašanja s pripisom – Vprašanja za: Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, da poskrbimo, da čim prej dobijo odgovore in pomoč.

Na Občini v tem času še poteka sprejemanje vlog za izvedbo popisa škode (pomembni datumi in informacije so tudi na predzadnji strani glasila). Kaj je v primeru prijave škode in pomoči Občine še pomembno, da Mengšani vedo?

Glede na navodila države nam uspeva do rokov popis škode, tako na občinskih objektih kot infrastrukturi. Za individualne hiše pa je izvedba popisa še v teku. Do 6. 9. smo prejeli 826 vlog. Za namen popisa škode smo angažirali 21 popisovalcev in še dodatne štiri osebe, ki nam pomagajo pri administrativnih delih. Rok za vnos škode v sistem Ajda je do 22. 9. 2023.

Ne želim si, da bi kdor koli ostal brez popisa. Zato apeliram na občanke in občane, ki še niste oddali vloge za izvedbo popisa škode, da to storite čim prej, po 20. septembru to žal ne bo več možno.

Občani lahko zaprosijo tudi za občinsko denarno socialno pomoč, pri čemer upravičencu (družini) za premostitev materialne stiske ob naravni nesreči pripada 500 evrov. Vlogo za dodelitev občinske denarne socialne pomoči lahko do konca leta 2023 vložite pri Centru za socialno delo Osrednja Slovenija – vzhod, Enota Domžale.

Občino so do sedaj obiskali trije ministri iz treh različnih resorjev, ki so lahko v podporo prizadetim občinam v poplavah, in predsednik vlade dr. Robert Golob. Kaj konkretno lahko iz vseh teh obiskov strnete – kakšno točno pomoč lahko ljudje, občina in podjetja (še) pričakujejo?

Prvo, kar bi izpostavil, je, da je izjemno pomembno, da vsi, ki so kakor koli utrpeli škodo v poplavah, pravočasno oddajo vlogo. Iz vseh štirih obiskov bi strnil, da imam občutek, da si res želijo pomagati, kolikšna pa je možna konkretna dejanska finančna pomoč, pa še ne vemo. Zavzetost in izkazane želje, da rešimo probleme, ki so najbolj pereči v občini, so bili vidno izraženi. Na Občini se trudimo, kar je v naši moči ta trenutek, da dobimo konkretne odgovore in čim prej tudi sredstva za posameznike (družine) in naše gospodarstvo. Ministrstvu za naravne vire in vodo smo podali tudi še pisno vprašanje, ki je za nas Mengšane izjemno pomembno - v kateri fazi so postopki glede zadrževalnika v Komendi in kdaj bodo uresničeni. Minister Uroš Brežan in Tone Cezar iz Direkcije RS za vode sta nam na obisku ustno zagotovila, da postopki glede zadrževalnika tečejo.

Beseda, ki je te dni pogosto slišana v javnosti, je solidarnost. Na tisoče ljudi je ponudilo roko in sredstva posameznikom in družinam in še vedno jo. Kako to doživljate in vidite vi s svoje perspektive?

Res je. Kot sem že omenil, sem spoznal izjemne ljudi ter tudi kako močni vzgibi solidarnosti so bili pri posameznikih oziroma vseh, ki so kakor koli pomagali v tej katastrofi. Težko izpostavim posameznike, ker menim, da je prav vsak, ki je pomagal, veliko doprinesel k lajšanju odprave posledic poplav, predvsem pa je prinesel žarek upanja. Kot sem že večkrat dejal, vsa silovita moč narave ne more premagati moči solidarnosti, ki jo je pokazala velika večina Slovencev in tudi ljudi iz tujine.

Vsi smo hvaležni vsej požrtvovalnosti gasilcev, civilni zaščiti, vsem prostovoljcem. Veliko mengeških zgodb pozna širna Slovenija, tudi del sveta. Veliko pomoči je občina Mengeš prejela tudi od županov drugih občin. Te dni je v ospredju zgodba velike solidarnosti župana Škofljice. Izpostavljamo zato, ker je dogodek za Mengšane ravno dan po izidu Mengšana.

Res je. V prvi vrsti bi rad poudaril, da si čisto vsi in vsak posameznik zasluži hvaležnost in besedo hvala za vso pomoč, ki jo je nudil in veliko jih še pomaga. Tudi županu Škofljice smo zelo hvaležni in se mu iz srca zahvaljujemo. Župana Primoža Cimermana prej nisem poznal. Kmalu po 4. avgustu me je poklical, da prihaja v Mengeš skupaj z Občinsko upravo in prostovoljci v pomoč. Poleg vse pomoči, ki so jo dneve po poplavah nudili, so to soboto organizirali tudi dobrodelno prireditve. Ves izkupiček zbranih sredstev bo namenjen obnovi vrtca in Osnovne šole v Mengšu. Zato občanke in občane na tem mestu lepo vabim na osrednjo prireditev ob prazniku občine Škofljica, ki bo 16. septembra ob 19. uri v večnamenski športni dvorani Škofljica.

Vemo, da se veliko vprašanj ljudem še poraja. Situacija tako pri posameznikih kot na sistemski ravni še zdaleč ni rešena. Kako imate načrtovano informiranje javnosti sedaj in v nadaljevanju?

Drži, sistem informiranja je zelo pomemben segment. Med poplavami je bila uničena vsa komunikacijska oprema, zato smo imeli velike težave z objavami in dosegljivostjo. Praktično smo bili informacijsko odrezani od sveta. Veliko energije je bilo potrebne, da smo zopet vzpostavili normalno delovanje vseh komunikacijskih linij.

Želimo biti v stiku s svojimi občankami in občani, zato smo še okrepili svojo prisotnost na Facebook profilu. Pred nekaj dnevi je zaživela prenovljena spletna stran. Trudim se, da smo čim bolj prisotni med ljudmi. Spremljajte nas.

Če se z mislimi sprehodiva še na druge, prijetnejše vsebine, zgodbe v občini v jesenskem času, ki niso povezane s poplavami. Katere bi lahko že napovedali?

Kot sem že izpostavil, je naša trenutna prioriteta, da naredimo vse, kar je v naši moči, da zmanjšamo možnosti takšnih katastrof.

Predvsem pa si želim, da se v našo občino ponovno vrne tudi veselje. Kmalu bo zaživela prenovljena Slovenska cesta, ki je narejena v prid pešcem. Z umirjanjem prometa v mestnem središču naš Mengeš postaja mesto prijetnega bivanja.

V načrtu imamo organizacijo dobrodelnega koncerta. Želim si, da se v Mengšu ponovno slišijo prijetni zvoki glasbe, to priložnost pa izkoristimo tudi za pomoč prizadetim v poplavah.

Kar se tiče večjih investicijskih projektov, je v tem trenutku težko napovedati naslednje korake. Dinamiko projektov bodo opredeljevala razpoložljiva finančna sredstva. Vsekakor pa si želim, da kljub vsemu nadaljujemo z večino načrtovanih projektov, četudi s časovnim zamikom.

Za konec pogovora, kaj se vam zdi ključno po vsem povedanem?

Trudimo se, da čim prej okrepimo varnost pred poplavami, saj se zavedam, da je to ključnega pomena za občanke in občane naše občine.

Zavedam se, da so mnogi veliko ali celo izgubili vse, pa kljub temu verjamem, da bomo lahko s skupnimi močmi, solidarnostjo, potrpežljivostjo in razumevanjem, da vseh stvari žal ni moč narediti naenkrat, skupaj rešili tudi te težave.

Veselim se, da bomo tudi v prihodnosti skupaj razvijali Mengeš v najbolj prijetno mesto na deželi.

Urška Vahtar • Foto: Urška Vahtar, Občinska uprava

Poplave 2023 v občini Mengeš

Letošnja silna moč vode naše Pšate nam je pokazala, da so sile narave mogočne in jih je težko omejiti in premagati. Utrdila pa nas je v požrtvovalnosti, nesebični pomoči in hvaležnosti. Na preizkušnji je še solidarnost. Verjamemo vanjo, saj smo se že nešteto krat znašli v situaciji pomoči.

Glasilo Mengšan je arhiviran dokument časa. PGD Mengeš, PGD Topole, PGD Loka pri Mengšu, Civilni zaščiti Mengeš, ki so bili tudi v prvih vrstah pomoči, smo z namenom zapisa o dogajanju v okviru avgustovske ujme zastavili nekaj podobnih vprašanj. Odgovore z različnih perspektiv boste lahko brali v nadaljevanju.

Zapisi o dogodku naj nam bodo v spomin in opomin, da »moramo« spreminiti svoja življenja. Ob tem pa se s hvaležnostjo zahvalimo vsem, ki so žrtvovali čas in pomagali vsem potrebnim. Veliko je že bilo storjenega, delo pa še ni in ne bo tako kmalu končano. S skupnimi močmi bo lažje in hitreje.

Urška Vahtar, urednica

Mengšani smo stopili skupaj

V četrtek, dan pred velikim dežjem, smo se s sosedi ravno vozili na podaljšan vikend na Kolpo in poslušali radio. Opozarjali so na prihajajoče nevihte in večjo količino padavin. Na tak lep sončen in vroč dan si človek misli svoje in optimistično gleda naprej. Kljub vsemu sem preveril količino zaloge protipoplavnih vreč in količine peska za polnjenje. Vsega je bilo dovolj, dvakrat več, kot je bilo uporabljeno ob zadnjem prelivu Pšate pred približno 10 leti.

Struga Pšate je bila v tem času zgledno urejena in je omogočala maksimalne pretoke, ki jih dopušča zapornica ("zaturnica"). Razbremenilnik Pšate je bil očiščen, sanacija je sicer še potekala, vendar ta ni bistveno ovirala pretočnosti.

Prvi telefonski klic sem prejel v petek ob 5.35. Takrat je bil pričetek kontrole višine in pretoka Pšate pri Topolah in aktiviranje štaba Civilne zaščite (CZ). Naj pojasnim, da štab CZ Občine Mengeš šteje 6 ljudi, od tega smo trije aktivni gasilci in vsi delujemo na prostovoljni bazi. Štab je bil v kontaktu s prebivalci Komende, ki so poročali o razmerah na njihovem področju. Okoli 6.30 smo aktivno pričeli s svojim delovanjem. Odkar imamo v skladišču prikolico CZ z vso opremo, je ta prvič intervencijsko izpeljala ravno na ta dan. Izdali smo vse potopne črpalke, lopate, protipoplavne vreče, metle, folije ... Na dve lokaciji (PGD Topole in PGD Mengeš) se je pričel voziti pesek za polnjenje protipoplavnih vreč. V trenutku, ko je pričela Pšata nenormalno hitro naraščati, kot v primeru cunamija, in prestopila nasip po celotni dolžini, se je aktivirala sirena za splošno nevarnost. V roku slabe pol ure je bila polovica Mengša pod vodo. Zaradi hitrosti in količine vode so bili opravljeni zaščitni ukrepi, ki so v prejšnjih poplavih zaščitili ali vsaj omejili škodo, brezpredmetni. Aktivirana so bila vsa gasilska društva, ki so pričela z reševanjem ljudi (tudi s pomočjo helikopterja, člani ...) in premoženja ter črpanjem vode, kjer je bilo to možno in smiselno. Na varno se je evakuiralo vse ljudi, med njimi tudi otroke iz poplavljenega vrtca, kar je zahtevalo posebno operacijo reševanja. Na vso srečo žrtev nismo imeli. Zahvala vsem prizadetim in ujetim v poplavi za razumno delovanje in upoštevanje navodil.

Drugi val ... pripravljali smo se na še en napovedan podoben dogodek ... na vso moč smo se trudili zaščititi, kar se je lahko zaščitilo. Črpanje vode iz stanovanj, polnjenje vreč s peskom za zaščito pred ponovnim vdorom vode, pomoč pri prenosu nepoškodovane lastnine v višje nadstropje, odstranitev naplavin, ki so ovirale pretok reke Pšate. Ker je bila v času poplav onemogočena internetna povezava v Mengšu (občinska centrala je bila poplavljena), smo vzpostavili interno mobilno točko. Kot da ni bilo drugega dela, smo imeli težave s praznimi telefoni, prekinjenimi internetnimi povezavami ... Preko zasebnih povezav smo bili v povezavi z regijskim centrom za splošno pomoč, kjer so nam zagotovili dodatne protipoplavne vreče, črpalke večjih pretokov in vodne sesalce. K sreči se najhujše ni ponovilo in je voda začela odtekati.

Predvsem kapo dol članom CZ Mengeš in gasilcem, čeprav so imeli tudi sami poplavljeni domove, ekipi bolničarjev, upravi Občine Mengeš, vojski in vsem neštetim prostovoljcem, ki so nese-

bično pomagali. Presenečeni smo bili predvsem nad odzivom celotne Slovenije. V Mengeš so iz vseh koncev na pomoč prihajali neumorni prostovoljci, posamezno in organizirano z avtobusi. Veličastno in nedoumljivo. Poskrbeli so za marsikakšno olajšanje in nasmeh na obrazu. Neverjetno, koliko ljudi se je odzvalo. Nekateri so prispevali svoje roke, drugi vozila, tretji pripomočke za sanacijo, čiščenje ... nekateri ste nam prinesli donacije, dobrote ali pa preprosto reči: hvala! Štab CZ smo improvizirano organizirali v PGD Mengeš. Na dan smo sprejeli od 50 do 100 prošenj za pomoč oz. prav toliko ponudb za pomoč. Vse to je bilo treba res na hitro organizirati, najprej na papirju, kasneje (ko so se vzpostavile komunikacije) smo si pomagali z računalnikom.

V ponedeljek (dan solidarnosti) smo v Mengšu zaključili vpoklic civilne zaščite v Mengšu, kar ni pomenilo zaključka delovanja CZ, vendar smo se vrnil v delovanje čistega prostovoljstva. Takoj smo aktivirali službe Rdečega križa, Karitasa, CSD ... in skupaj organizirali pomoč prizadetim. Za potrebe sušenja in čiščenja so na voljo industrijski sesalci in razvlaževalci (vsi so izposojeni), vendar ko prispejo v skladišče, pokličemo naslednjega, ki je v čakalni vrsti za izposajo. Za pomoč in vprašanje smo namenili uradne ure in elektronsko pošto stab@cz-menges.si, na katero odgovorimo v najkrajšem času.

Besedilo in foto: **Jure Šinkovec, poveljnik CZ Mengeš**

4. avgust 2023 je datum, ki se bo v Mengšu in Sloveniji zapisal v zgodovino.

Kot dan, ko je narava pokazala svoje zobe, in kot dan, ko smo Slovenci stopili skupaj kot še nikoli.

Reševanje otrok iz vrtca

Mengeš

Gasilci vas čuvamo tudi ponoči

Dan pred poplavami smo v PGD Mengeš spremljali vremensko napoved, ki je obetala izdatne padavine. Pripravili in pregledali smo opremo, ki bi lahko bila potrebna pri poplavah. V petek zjutraj smo že pred pozivi začeli s pregledom struge Pšate. Prve pozive smo dobili ob 6. uri zjutraj, takrat je namreč Pšata v Mengšu začela poplavljeni. Med številnimi pozivi je bil med drugim tudi ta, da voda ogroža vrtec. Na lokacijo je bil najprej napoten GVM-1 (kombi z devetimi gasilci), vendar se je moralo vozilo s posadko dobesedno evakuirati, saj je voda naraščala izjemno hitro.

Na pomoč ekipi je priskočilo še večje vozilo GVC-1. Kljub že visoki in deroči vodi nam je v objekt vrtca uspelo spraviti gasilce, ki so pomagali pri evakuaciji 22 malčkov. Intervencija pa se je za nas šele dodobra začela, začeli so namreč prihajati pozivi o ujetih osebah v osebnih vozilih, ki so obstala na poplavljenih cestah, in osebah, ki so ostale ujete v stanovanjih. Med drugimi je bilo tudi nekaj klicev na pomoč, kjer so bile ujete starejše nepokretne osebe. Že takoj zjutraj, ko smo se zavedali, kako obsežne so poplave, smo zaprosili GZS (Gasilska zveza Slovenije) za pomoč s čolni. Na pomoč nam je najprej priskočilo Društvo za opazovanje ptic Barje. Zaradi tehnične napake na motorju žal nismo mogli izpluti. Smo pa kasneje v uporabo dobili čoln iz PGD Lukovica in uspešno rešili nekaj ujetih oseb. Prav tako smo že zjutraj izkoristili različne povezave in aktivirali kmete za pomoč s traktorji in traktorskimi prikolicami. Z njihovo pomočjo smo rešili ujete osebe in otroke iz vrtca. V tistih trenutkih je bila Pšata na nekaterih predelih deroča in visoka skoraj dva metra, kar nam je preprečevalo, da bi lahko do ujetih dostopali s traktorji ali čolnom. Zato smo morali za reševanje aktivirati tudi policijski helikopter. Na srečo je že izvajal reševanje na območju Kamnika, zato je bil odzivni čas relativno kratek. S tem nam je uspelo rešiti starejšo gospo, ki je bila ujeta v hladni vodi in posledično tudi močno podhlajena. V dopoldanskem času smo imeli tudi dva požara elektro omarice, kot posledica kratkega stika zaradi poplavljenega vode. V enem od objektov se je podrl celo strop, v katerem se je nahajalo pet oseb, ki so na srečo ostale nepoškodovane. Celotno intervencijo lahko razdelimo v tri sklope. V prvem sklopu (petek zjutraj) smo najprej reševali ujete in ogrožene občane. Reševanje življenj je bilo za nas v tistem trenutku prioriteta. Drugi

sklop se je pričel v petek popoldan, ko je nivo vode ponekod začel upadati, sledilo je črpanje vode iz objektov. V popoldanskem času smo prejeli pomoč 87 gasilcev iz regije LJ II s 17. vozili. Ob prihodu so bili vsi takoj usmerjeni na najbolj prizadeta območja. Črpanje vode se je nadaljevalo tudi v soboto in nedeljo. Na pomoč so prihajale enote iz številnih drugih regij. Skupno nam je pomoč ponudilo več kot 400 gasilcev iz cele Slovenije. Tretji sklop intervencije, ki se je pričela v nedeljo, je bila odprava posledic ujme, ki se je nadaljevala do četrтка. Uradno smo preko Regijskega centra za obveščanje (klic v sili – 112) prejeli 171 klicev na pomoč. To je uradna številka. Prišteti moramo še klice na GSM-številko PGD Mengeš in osebne prijave. Ocenjujemo, da smo opravili cca 300 do 350 intervencij. Poleg vseh aktivnosti smo na svojih družabnih omrežjih, Facebook in Instagram, ažurno objavljali vse potrebne informacije za občane. Sproti smo odgovarjali na vsa vprašanja po elektronski pošti, na SMS-sporočila, na sporočila Messengerja, Instagrama in Facebooka. V prvih dneh smo poskrbeli za organizacijo in razvoz prehrane za gasilce ter vse prostovoljce po različnih lokacijah.

Zgodbe so različne. Več kot 500 objektov je bilo poplavljenih, nekateri bolj, nekateri manj, a prav vsak, ki mu je voda vdrla v objekt, je imel težave. Kot vemo, ni šlo za čisto vodo, ampak za vodo, ki je s seboj prinesla marsikaj, kar se je nabralo in odplavilo na poti do Mengša. Že samo čiščenje mulja in druge umazanije zahteva veliko truda, da ne govorim o napojenih stenah, tako grajenih kot montažnih objektov. Dela in sanacij na objektih bo še veliko. Prav tako bi težko izpostavil posamezne gasilce. Vsak gasilec, ki se je odzval na to najboljšežnejšo intervencijo v zgodovini Mengša, je pripomogel, da smo s skupnimi močmi reševali najprej človeška življenja, nato živali in nazadnje materialne dobrine.

Danes ima gasilstvo v Sloveniji že 154-letno tradicijo. V Mengšu bomo čez dve leti praznovali okroglo obletnico 135 let delovanja PGD Mengeš. Organizacija gasilcev je tako v naši državi že zelo dolgo dobro organizirana. Ne smemo pozabiti na mengeške gasilce, ki so v preteklosti vložili veliko truda in energije, da so nam prepustili društvo, ki ima dober ugled, ne samo v državah bivše Jugoslavije, ampak tudi širše po Evropi. Nekaj od njih je žal že pokojnih, kot so Franc Blejč, Jože Žargi st., Štefan Borin, Lado Kuralt in drugi. Današnje vodstvo PGD Mengeš in vsi gasilci smo ponosni, da smo prevzeli takšno organizacijo, ki jo z veliko odgovornostjo nadgrajujemo, saj je to potrebno, da bi ostali v koraku s časom. Poplave so nam poleg težav prinesle nekaj novih izkušenj. Treba bo zamenjati veliko opreme, ki je bila poškodovana in uničena med intervencijo, hkrati pa dokupiti novo, dodatno opremo in orodje. Izkazalo se je, da v naravnih katastrofah štiri črpalke za črpanje vode niso dovolj. Smo pa pri napovedih novih izdatnih padavin sedaj še bolj pozorni, da lahko v preventivnem smislu zaščitimo svoje občane. Ob napovedanih padavinah tri tedne po prvih poplavah smo namreč v izmenah od 15. ure popoldan do jutranjih ur naslednji dan celo noč

Operativna soba PGD Mengeš

PGD Mengeš – gasilski dom

izvajali obhode na vsako uro in pregledovali struge, mostove ter hkrati stalno spremljali vodostaj Pšate.

Prvo pravilo gasilcev je, da najprej poskrbimo za lastno varnost, preden se odpravimo reševat druge. Težko je napovedati, kaj se še lahko zgodi v prihodnosti, upam pa, da se takšne poplave ne ponovijo več. V prihodnje bomo morali skupaj sistematično razmisliti, kaj vse lahko naredimo na državni, občinski in osebni ravni, da se izognemo takšnim katastrofalnim situacijam in posledično sanacijam, ki lahko trajajo leta. Vsekakor pa bi občanom svetoval, da če pride do podobnih okoljskih ekstremov, bodisi s poplavami, žledolomi, plazovi, gozdnimi požari ali drugimi nevarnimi nepravilnostmi, naj najprej poskrbijo za svojo varnost. Naj ne poskušajo reševati materialnih dobrin za vsako ceno, ampak, poskrbijo zase in za svoje domače, ne nazadnje tudi za sosede, in se čim prej umaknejo na varno. Človeško življenje nima cene.

Težko je napovedati, kaj nas čaka v prihodnosti, vemo, da nesreča nikoli ne počiva. V tem trenutku bi ljudem rad sporočil, da smo mengeški gasilci tu zato, da čuvamo vas in vaše premoženje, tudi ponoči.

Za nami je težka preizkušnja, hkrati pa tudi priložnost, da še enkrat poudarim, kako ponosen sem, da sem predsednik

Prostovoljnega gasilskega društva Mengeš. V ponos mi je, da lahko delam s tako ekipo, ki nikoli ni razočarala, nasprotno, izkazala se je kot pogumna in učinkovita v tej kritični situaciji, ki je nihče od nas ni predvidel. Premalokrat vzamemo v obzir dejstvo, da gasilci to delo opravljamo prostovoljno in ne za plačilo. To počnemo, ker nam je mar. In ravno zato so v izrednih razmerah moje skrbi in psihične obremenitve še toliko večje, saj sem kot predsednik društva hkrati tudi odgovorna oseba za njegovo delovanje, tako fizično kot materialno. Niti ena intervencija doslej ni minila, da ne bi bil v skrbeh, ali se bodo "moji" gasilci z intervencij vrnili "celi in zdravi" k svojim družinam. Pravijo, da je sreča na strani pogumnih in da se dobro z dobrim vrača. K sreči je bilo doslej tako in srčno upam, da bo tako tudi v prihodnje.

Na tem mestu bi se rad iskreno zahvalil vsem domačim prostovoljcem, predvsem mladim, ki so v teh kritičnih razmerah pokazali izreden čut za solidarnost in odgovornost. Velika zahvala gre tudi vsem občankam in občanom za moralno in materialno podporo. Iz srca bi se zahvalil za pomoč gasilcem, Slovenski vojski, policiji in prostovoljcem iz cele Slovenije.

Besedilo: **Sandi Jaklič, predsednik PGD Mengeš** • Foto: PGD Mengeš

Pogled na poplavljene Topole iz zraka

Topole Vodna ujma nam je vsem v poduk, odgovornim pa resno opozorilo

Da se črne napovedi vremenslovcev uresničujejo, je v zgodnjih jutranjih urah naznanila krovna sirena na gasilskem domu v Topolah in prebivalce opozorila na bližajočo se nevarnost, gasilce pa k takojšnjemu zboru za izvajanje interventnih ukrepov. Položaj je zahteval nujne, predvsem pa hitre ukrepe, ki bi učinkovito zaščitili prebivalce in njihovo premoženje. Preko štaba za CZ Občine Mengeš smo zaprosili za nujen dovoz peska za polnjenje protipoplavnih vreč, ki so ga nato tekom jutra dovažali delavci podjetja Mihe Kosca. Žal je nenadni udar vodnega vala prvi kup peska, odloženega pri gasilskem domu, dobesedno odplaval, isti hip je zalilo prostore gasilskega doma preko enega metra in povzročilo nemalo škode tako na objektu kot na osebni in skupni zaščitni opre, nekatere kose opreme je odplavila voda. V prvem valu je bilo onespособljeno vozilo za prevoz moštva, k sreči je bilo tovorno vozilo umaknjeno iz garaže s povzročeno minimalno škodo.

Višina poplavnega vala je dala vedeti, da ne bo možno ustrezno zaščititi tistih objektov, ki so bili že v preteklem obdobju izpostavljeni vodnim ujmam, zato je bil zvok sirene tudi opozorilo za evakuacijo, kar so stanovalci najbolj ogrožene hiše k sreči upoštevali,

Potopljen športni park

tako da se je mladi mamici z otrokom v zadnjem hipu uspelo rešiti, očetu pa to ni uspelo, a se je umaknil v višje ležeče prostorje objekta, kjer je moral ostati do umiritve razmer, ko je moral z grozo spremljati, da je dom njegove družinice popolnoma uničen in ni več primeren za bivanje. To je kasneje potrdila tudi komisija, ki je ocenjevala poškodovanost stavb, enaka ugotovitev je bila podana za sosednjo stanovanjsko hišo.

Voda je tako zajela skoraj polovico vasi, poplavljenih je bilo 24 hiš, nekatere z gospodarskimi poslopji, povzročena je bila velika materialna škoda v samih objektih kot tudi na avtomobilih in kmetijskih strojih. Sanacija bo zahtevala velika finančna sredstva in bo dolgotrajna, saj je poškodovana tudi cestna infrastruktura, uničene so površine športnega parka.

Kljub vsej tragediji, ki se je odvijala, pa so bili tudi trenutki, ki opogumljajo in kažejo na veliko pripravljenost ljudi pomagati. Na pomoč pri polnjenju protipoplavnih vreč so prihтели sovaščani, neverjetna je bila gasilska mladina, ki se ni ustrašila lopate in je bila pri delu popolnoma enakovredna odraslim. V pomoč so prihтели

Višina poplavne vode pri najbolj ogroženih objektih

Gasilski dom po umiku vode

Odprava posledic poplave v športnem parku

delavci Metal profila, SS Metala in Filtopa iz industrijske cone, na razpolago so dali strojno opremo za prevoz palet s protipoplavnimi vrečami, pomagali so tudi delavci Trenda in AS AN. Na klic alarma so se odzvali gasilci iz Mengša in Loke, ki pa so morali zaradi naraščajoče vode kmalu oditi na pomoč na svoja področja. Pripravljeni pomagati so bili kmetje s traktorji in prikolicami. Prišel je tudi delavec podjetja HNG z delovnim strojem za morebitne zemeljske posege, ki bi zmanjšali nevarnost, kar pa žal ni bilo več možno. Z njegovim strojem smo skušali izvesti reševanje ogrožene osebe, ki je ostala v poplavljenem objektu, vendar je stroj že na polovici poti zalila voda, tako da se je moral umakniti. Položaj ogroženega se je zato preveril s klicem po telefonu, po njegovem zagotovilu, da je varen, pa je vsem odleglo; tudi zato, ker v vsej nesreči ni bilo poškodovanih ali še huje, ni bilo smrtnih žrtev, kar bi se ob nepravčasnem alarmiranju kaj lahko zgodilo.

Ko se je voda končno začela umikati, je delo na terenu prešlo v drugo fazo s črpanjem vode iz poplavljenih objektov, za kar smo uporabili vsa tehnična sredstva, ki jih imamo gasilci na razpolago. V naslednjih dneh in tednih pa je sledila odprava posledic s čiščenjem objektov, odvozom poplavljenega pohištva in opreme, sušenjem, oceno škode in drugimi opravili, ki bi omogočala čim hitrejšo vrnitev v normalno stanje. Takšno delo je čakalo tudi gasilce, potrebno je bilo čiščenje pritličnih prostorov in opreme, najprej v grobi obliki do vzpostavitve operativnega stanja, potrebnega za

morebitna nova posredovanja, v soboto, 26. avgusta 2023, pa je potekalo čiščenje celotnega objekta, popravljene je bilo tudi nekaj strojne opreme. V akciji niso sodelovali samo gasilci, ampak tudi vaščanke in vaščani, tako da so tokrat oni zelo pomagali gasilcem. Ob vsem intervencijskem delu je bilo treba oceniti škodo, nastalo v gasilskem domu kot tudi na pomožnih objektih v športnem parku. Največ škode je seveda na vozilu za prevoz moštva, ki še čaka na oceno servisa, ali je popravilo sploh možno oziroma smiselno. Na ostali opremi pa je po nestrokovni oceni nastalo najmanj za 60.000,00 € škode, z avtomobilom lahko ta naraste preko 100.000,00 €, kar je za naše društvo prevelik zalogaj. Skromen delež je sicer prispevala zavarovalnica Triglav, pripravljenost pomagati pa so s hitrimi donacijami izkazala podjetja v industrijski coni Topole-Mengeš. Upamo še na sredstva države, predvsem Gasilske zveze Slovenije, pa tudi sredstva Občine Mengeš, čeprav se zavedamo, da sta trenutno glavni prioriteti postavitve vrta in sanacija šole ter športne dvorane.

Kako torej naprej? Gasilci se bomo poskušali postaviti na noge, kot smo se v različno težkih situacijah morali že do sedaj. Kako pa prebivalci Topol, pa tudi ostali v občini Mengeš? Veliko je obljub, kaj bo dejansko uresničeno, pa je drugo vprašanje. Urejanje vodotokov in ustreznih zadrževalnikov bi morala biti že v preteklosti glavna skrb države, ki pa je v nekem dokumentu celo opredelila, da občina Mengeš ni v poplavnem območju. Upamo, da so sedaj svojo zmoto končno spoznali, žal prepozno za vse prizadete, ki se morajo spopadati s posledicami. Prebivcem Topol, ki jih poplavlja že vrsto let, je namreč tega dovolj. Na ureditev najbolj kritičnega dela vodotoka od Suhadol do Topol smo opozarjali vsakič, ko je Pšata poplavljala, vendar ni bilo v vseh letih storjenega ničesar, pri zdajšnji hitrosti urejanja pa tudi razloga za optimizem ravno ni. Do takrat bomo zato morali še naprej ravnati samozaščitno. Ne smemo več podcenjevati napovedi vremenslovcev, resneje bo treba upoštevati navodila pristojnih služb in jih dosledno izvajati, kajti tokrat smo nevarnost žal vsi močno podcenili. Že preprosti ukrepi lahko preprečijo škodo. Ob ujmi je bilo razdeljenih več tisoč protipoplavnih vreč, ki jih ni treba zavreči, prazne se lahko shranijo za kasnejše potrebe. Nekateri so obdržali v hrambi napolnjene vreče, ki pa jih je treba zaščititi pred soncem, saj tkanina ni odporna proti UV-žarkom, pred morebitno uporabo pa je treba preveriti sipkost materiala, saj se vsebina po daljšem času lahko strdi.

V prihodnje je treba paziti tudi pri polnjenju vreč, da te niso pretežke (do 25 kg), praviloma se ne zavezujejo, ampak se prazni del vreče ob polaganju samo spodviije (tudi zaradi lažjega poznejšega praznjenja). Če se vreče zavezujejo, se nikoli tik ob polnjenju, ker vreče dobijo okroglo obliko, zato pri polaganju ne tesnijo dobro. Zavarovanje pred vdorom vode bo še bolj učinkovito, če odprtine zavarujemo z deskami ali ploščami iz drugih materialov, jih zaščitimo s folijo in nato polagamo vreče. Vreče pohodimo, s tem zagotovimo še boljše zatesnitve.

Več o samozaščitnih ukrepih si lahko ogledate tudi na naslednji povezavi: https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/URSZR/Publikacija/Zgibanke/zgibanka_protipoplavna_zascita_2020_vsebi-na_za_tisk.pdf

So pa na voljo tudi sodobnejša tehnična sredstva, ki jih ponujajo trgovci z opremo za gasilce in civilno zaščito, ki pa so povezana z določenimi finančnimi stroški.

Pretekla vodna ujma nam je vsem v poduk, odgovornim pa resno opozorilo, da je izvajanje protipoplavnih ukrepov, ki bodo vsem državljanom in državljanom zagotovila varnost njihovih življenj in premoženja, nujno, saj bomo le tako lahko zmanjšali nenehne skrbi ob vsakem pogledu na temne oblake.

Besedilo: **Janez Koncilija** • Foto: **Jure Kubelj, Gašper Hribar, PGD Topole**

Prvi trenutki narasle vode pri gasilskem domu v Loki

Loka pri Mengšu

Angažiranost vaščanov je tisto, kar naredi našo skupnost močno

Zgodnje petkovo jutro se je za operativne gasilke in gasilce PGD Loka pri Mengšu začelo polno akcije. Že nekaj minut pred 6. uro zjutraj so med nami zaokrožile fotografije poplavljenih cestišč in hiš iz Most pri Komendi. Takrat smo se že počasi pričeli organizirati in pripravljati potrebno opremo za posredovanje ob poplavih. Nekaj minut čez pol sedmo zjutraj smo že prejeli prvi poziv za pomoč pri polnjenju vreč s peskom v Topolah. Ni trajalo dolgo, ko smo preko Regijskega centra za obveščanje Ljubljana dobili obvestilo, da potrebujejo pomoč pri evakuaciji otrok iz mengeškega vrtca. Na žalost je bila Pšata po ulicah Mengša že tako visoka in deroča, da do vrtca s Slovenske ceste nismo mogli dostopati. Okrog osme ure zjutraj so nas iz štaba gasilskega doma v Loki pri Mengšu obvestili, da je Pšata v vasi prestopila bregove in smo se tako z vsemi ekipami svojih operativnih gasilcev vrnila na pomoč nazaj v Loko.

Takrat se je začela bitka z naraslo vodo neposredno v naši vasi. Vrstili so se klici in pozivi Regijskega centra za obveščanje Ljubljana, štaba Gasilske zveze Mengeš in tudi vaščanov tako na naše zasebne telefone kot telefonsko številko gasilskega doma v Loki. Po vasi smo gasilci po svojih najboljših močeh pomagali pri polnjenju vreč s peskom in pri preusmerjanju narasle vode stran od dvorišč in objektov, kolikor se je le dalo.

V gasilskem domu v Loki smo že ob prvem pozivu zjutraj organizirali dežurno službo in štab za sprejemanje vseh informacij in spremljanje razmer v Loki. Ko se je stanje umirilo in je nekje po 15. uri narasla voda pričela upadati, smo se zbrali v gasilskem domu in za silo očistili svoje gasilske prostore, ki so tudi bili poplavljeni, ter nadaljevali z delom štaba. Okrog 16. ure smo pričeli s popisom vseh prizadetih lokacij z namenom določitve

stopnje prioritete črpanja oziroma druge potrebne pomoči. Naše delo se je šele nadaljevalo – v vseh dneh smo s črpanjem vode, mulja, kurilnega olja in seveda nudenja pomoči pri iznosu poplavljenih stvari iz domov naših vaščanov delovali kar na 93 lokacijah. Prvi dan so nam na pomoč prihiteli tudi prijatelji gasilci Gasilske zveze Lukovica (PGD Prevoje, PGD Lukovica, PGD Krašnja in PGD Trojane), ki so nam bili v veliko pomoč in smo tako v Loki vzajemno že prvi dan prečrpali vodo iz vseh primernih objektov glede na višino podtalnice. Prvi dan, v petek, smo v Loki sanirali 56 objektov. Delo naših gasilcev je bilo organizirano in koordinirano iz loškega štaba vse do torka, 8. 8. 2023, ko smo s svojo tehniko sanirali še zadnje objekte. Vse dni je bilo skupno v Loki aktivnih 124 gasilcev PGD Loka pri Mengšu.

V imenu gasilskega društva bi rad izrazil hvaležnost in zahvalo vsem, ki so od samega začetka sodelovali pri obvladovanju poplav in kasneje pri obnovi prizadetih objektov ter odvozu odpadnega materiala z zbirnih mest v Loki. Za vso pomoč pa se zahvaljujemo tudi gasilcem Gasilske zveze Lukovica. Vse ekipe prostovoljcev je koordiniral štab Gasilske zveze Mengeš in štab Civilne zaščite Mengeš v mengeškem gasilskem domu.

Tu bi izpostavil reševanje občank s helikopterjem slovenske Policije in reševalci Gorske reševalne službe Kamnik. Sredi dopoldneva smo prejeli informacijo, da so v hiši preko toka Pšate ostali ujeti ljudje in je do njih dostop onemogočen. Takoj smo pričeli z evakuacijo in preverili možnost reševanja z vrhno tehniko, s terenskim vozilom, traktorjem, morebiti s čolnom – a zaradi deroče vode je bila evakuacija z vsemi navedenimi načini povsem neizvedljiva. Na koncu smo se odločili in preko štaba Gasilske zveze Mengeš in Regijskega centra za obveščanje Ljubljana dogovorili za reševanje s helikopterjem. Bitka s časom se je pričela. Nismo imeli informacij o stanju ujetih oseb. Kljub preobremenjenosti ekipe za helikoptersko reševanje na kamniškem koncu smo prejeli potrebno odobritev in nekaj po 14. uri se je pričela evakuacija. Z združenimi močmi gorskih reševalcev, reševalcev policije ter helikopterjem slovenske Policije smo okrog 15. ure na varno evakuirali 3 občanke. Po evakuaciji smo v sodelovanju z NMP Domžale organizirali tudi strokovni zdravstveni pregled evakuiranih oseb na kraju.

Ob poplavi se je izrisalo mnogo zgodb, nekatere so bile pozitivne, druge žal manj. Kljub temu vedno ohranjamo fokus na lepih in spodbudnih besedah srčnih ljudi. V teh težkih trenutkih

Poplavljeni Trzinska cesta v Loki

Poplavljeni križišče pri kamnitem mostu

Prvi od dveh ladijskih kontejnerjev, ki jih je prinesla deroča voda v Loko med hiše Za Pšato

Helikoptersko reševanje občanov

skem domu in obiskuje mo tečajje ter vaje, organizirane na nivoju Gasilske zveze Slovenije, ki potekajo v gasilsko-izobraževalnem centru na Igu pri Ljubljani.

Pohvalil bi vaščane in njihovo lastno angažiranost – po poplavih leta 2007 je veliko gospodinjstev prepoznalo pomembnost samozaščite in se opretilo s potopnimi črpalkami, ki so se tudi tokrat izkazale kot učinkovite v najtežjih trenutkih.

Vendar pa bi rad izpostavil ključno: v primeru poplav je vedno na prvem mestu varnost. Vaščane in vse občane pozivam,

naj v prvi vrsti poskrbijo za svojo lastno varnost. Narasla in deroča voda ter odprti kanalizacijski jaški na cestah predstavljajo izjemno nevarnost. Poleg tega je treba biti pozoren na električne napeljave v domovih, saj zaradi elektrike lahko pride do hudih nezgod in poškodb.

Ob naraščanju vodostaja je skrb vsakega posameznika, da skuša z vrečami peska zaščititi svojo imovino, preseliti predmete na višjo lego in s črpalkami čim več vode prečrpati iz objekta. V tokratnih poplavih se je nivo vode dvigoval izjemno hitro in je bilo zaradi hitrosti naraščanja vse preventivne aktivnosti praktično nemogoče narediti. Šele po tem, ko je bila zagotovljena varnost ljudi in živali, smo se posvetili reševanju imovine in črpanju vode iz objektov. Pri tem smo upoštevali prioriteten seznam, ki smo ga sestavili ob ogledu in po podatkih, pridobljenih od štaba in gasilskih vodij.

Za konec bi se v imenu Prostovoljnega gasilskega društva Loka pri Mengšu zahvalil vsem domačim gasilkam in gasilcem ter gasilskim tovarišem, ki so nam priskočili na pomoč v Loko pri Mengšu, vsem vaščanom Loke in Dobena za vso pomoč in spodbudne besede ter vsem domačim in tujim prostovoljcem, ki ste nam pomagali očistiti Loko pri Mengšu in ji povrniti nekdanji sijaj. Zahvala tudi vsem dobrim ljudem, ki ste priskočili na pomoč prizadetim v poplavih z donacijami, oblačili, hrano, pohištvom itd. Hvaležnost izražamo vsem svojim zvestim Ločanom in Dobencem, ki ste se odzvali na klic solidarnosti in nas v teh dneh oskrbovali s hrano in pijačo. Zahvala gre tudi donatorjem: Hitri sedmici iz Loke pri Mengšu, Kmečkemu turizmu Blaž in Turističnemu društvu Dobeno ter vaščanu Robertu Kuzmiču v sodelovanju s picerijo Halo Pinki, ki ste nas oskrbovali s toplimi obroki skozi vse dni, ki smo jih gasilci preživeli v gasilskem domu med poplavi. Velika zahvala pa tudi Občini Mengeš in županu Bogu Ropotarju za vse spodbudne besede in finančna sredstva, ki jih lokalna skupnost namenja gasilskemu društvu, da lahko varno in hitro posredujemo ob klicih na pomoč.

Angažiranost vaščanov je tisto, kar naredi našo skupnost močno. Čeprav se soočamo z izzivi narave, nas skupni trud in odgovornost povezujeta ter pomagata premagovati težave. Vsi skupaj lahko prispevamo k varnosti, tako svoji kot svojih bližnjih. Ostanimo ponosni na to, kako smo se soočili s preizkušnjami, in se z zanosom ozirimo v prihodnost.

Besedilo: **Andrej Brojan** • Foto: **PGD Loka pri Mengšu**

za vse vaščane nas je navdajal občutek povezanosti in v veselje mi je bilo gledati, kako so sosedje in vaščani, ki niso bili neposredno prizadeti v poplavih, priskočili na pomoč drugim vaščanom – s polnjenjem vreč s peskom, črpanjem vode s svojimi črpalkami, nošenjem vode iz objektov z vedri itd. Ta solidarnost in enotnost v vasi me je navdajala s ponosom, saj smo se vsi skupaj, ne glede na starost, soočili z naraslo vodo in si pomagali med seboj pri odpravljanju posledic nepričakovane katastrofe.

Operativne gasilke in gasilci Prostovoljnega gasilskega društva Loka pri Mengšu smo v stalni pripravljenosti za pomoč vaščanom, občanom in tudi drugim, če bi našo pomoč potrebovali tudi izven občine Mengeš. Pomoč smo tako skupaj z gasilci Gasilske zveze Mengeš in gasilci regije Ljubljana III nudili tudi pri sanaciji poplav v Savinjski dolini.

Glede na trend poplav in neurij v zadnjih letih smo tudi novo gasilsko terensko vozilo prilagodili tako, da smo enega od modulov nadgradnje opretili za posredovanje in pomoč ob neurjih, poplavih in drugih tehničnih intervencijah.

Naša predanost in strokovnost nas usmerjata k temu, da smo zanesljiv vir pomoči v različnih situacijah. Operativni gasilci se skozi celo leto tudi izobražujemo na operativnih vajah v gasil-

Vrtec Gobica

Ko se je deroča reka umirila, je vrtec ostal blaten, umazan, vsepovsod so ležali mali škorenjčki in copatki, v pisarno je naplavilo tobogan, v kuhinji smo imeli namesto vode blato. Vonj je postajal neznosen. Tu se je ulila solza velike žalosti in brezupa.

A že naslednje jutro so se k nam pripeljali gasilci iz različnih gasilskih društev po Sloveniji – Ribnica, Šentrupert ..., prostovoljci, starši naših otrok, zaposleni in celo otroci so se nam pridružili. S skupnimi močmi smo očistili vrtec do tolikšne mere, da je vsaj malo prepoznaven. V veliko pomoč nam je bila ekipa Civilne zaščite Mengeš z Juretom Šinkovcem in Juretom Grčarjem na čelu ter Občina Mengeš. Organizacijski del čiščenja pa je prevzelo PGD Mengeš z Andrejem Dornikom. Pri zaključnem čiščenju je pomoč nudila tudi Slovenska vojska.

Ni besed, ki bi opisale to hvaležnost do vseh teh dobrih ljudi, ki so nam v tem težkem trenutku pomagali in nam stali ob strani.

Sedaj je pred nami še težja naloga. Organizirati program vzgoje in izobraževanja v nadomestnih začasnih prostorih. Prostore smo sicer v začetku zelo hitro našli, a se je pri nekaterih pokazalo, da jim poplava ravno tako ni prizanesla, zato smo morali poiskati še dodatne. Menim, da nam bo sedaj uspelo. Novince smo zamaknili na 4. 9. 2023, tako, da se bo uvajanje novih otrok pričelo s ponedeljkom namesto petkom.

Zavedamo se, da prostori niso enaki, kot so bili v vrtcu, a se bomo kljub temu potrudili, da bodo napolnjeni predvsem z našo toplino in ljubeznijo ter srčnostjo do vseh naših malčkov.

Z mislijo in vedenjem, da bomo skupaj zmogli, gremo v novo šolsko leto pozitivno. Pomembno je, da nam starši v tem trenutku zaupate, nam stojite ob strani, nam pomagate in razumete, da se stvari urejajo, a vendar se ne morejo čez noč. Se pa trudimo, vztrajamo, rešujemo.

Vsekakor pa začasna rešitev ne bo trajna, zato smo aktivni pri iskanju dolgotrajnejše rešitve, dokler se zadeva z obstoječim vrtcem ne uredi.

Besedilo in foto: **Mateja Hribar Sicherl, ravnateljica Vrtca Mengeš**

Gobica v poplavi

Vrtec Mengeš, enota Gobica, smeh in veselje vsepovsod. Nasmejani obrazi, svetli prostori, novo pohištvo, polno igrač in ustvarjalnih trenutkov.

Tisto jutro, 4. 8. 2023, se je ob 7. uri vse spremenilo. Naša Gobica je postala le prostor, ko ti že ob pogledu nanj stopi solza v oči. Po eni strani solza veselja, da se je srečno rešilo vseh 22 malčkov in štiri vzgojiteljice, ki so tega dne opravljale svoje delo in ga opravile z odliko – Mojca Zupančič, Tanja Brlec, Tanja Vdovč in Ksenija Grm. Zaslužijo si poimenovanje, vsekakor pa še tudi dosti več. Hkrati pa 22 pogumnih malčkov, ki so bili ta dan prisotni v vrtcu. Velika zahvala gre tukaj tudi gasilcem in županu Bogu Ropotarju, ki so z organizirano reševalno akcijo uspešno opravili evakuacijo. Izpostavila bi Miha Žargija in Črta Verbiča, ki sta prva priplavala do vrtca. Hvala vam iz srca.

Krasna si, bistra hči planin ...

Tako je morda Simon Gregorčič opeval Sočo, vendar pa tistega usodnega petka, 4. avgusta, te misli nedvomno nisem povezovala s Kamniško Bistrico in Pšata, ki sta že v jutranjih urah avgustovskega petka jezno prestopili bregove in uničuječe drli skozi mesta in vasi.

Spominjam se, kako sem tistega jutra vsem zaželela varnega pristana, rekoč, jaz bom v Mengšu na varnem, vi pa le pazite nase. A kot pravijo, se zarečenega kruha največ poje.

Že nekaj minut po prestopu praga Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš se je pokazalo, da Pšata misli resno. Preden mi je uspelo vse knjižne novosti zložiti iz vrečke, se je že oglasila sirena, ki je občanke in občane Mengša opozorila, da je deroča voda prestopila bregove. Divjanje, kričanje, hitra vožnja, da bi se le umaknili pred umazaniam vodovjem, ki je rušilo vse pred seboj. Pa vendar sem se morala vrniti v knjižnico. Za premik vozila sem s seboj vzela le avtomobilske ključe in telefon, ostalo me je čakalo na računalniški mizi v knjižnici. Na srečo sem vhodna vrata dosegla, še preden se je razbesnela reka divje zavrtinčila prednje in Slovensko cesto spremenila v hudourniško strugo. Zunanja vrata niso vzdržala pritiska, notranja pa kljub zaprtosti niso zmogla zaustaviti vode, ki je neusmiljeno drla v knjižnico. Ker pa sem sama vselej nagnjena k rešitvam, nisem pomišljala, kako in kaj, temveč sem preprosto začela reševati knjige. Vse gradivo sem tako z nižjih polic prestavljala na višje, hkrati pa se v mislih zahvaljevala, da je bilo poletje in je bilo nekaj gradiva vseeno izposojenega. Tako sem imela na vrhnjih policah nekaj več prostora in mi je uspelo z nižje ležečih predelov rešiti tudi igrače, igre in številne druge stvari, ki jih prav tako najdemo v knjižnici.

Pa se delo kar ni in ni končalo. Pšata še vedno ni obupala in je vztrajno vdiral v prostor, sama pa se tudi nisem pustila in sem nadaljevala z delom, nemeneč se za precej neugoden položaj. Ampak veste kaj? V vsaki stvari lahko najdemo nekaj dobrega, če smo le pripravljeni odpreti oči. Poplavljen knjižnica? Nikakor ne zveni najbolj pozitivno. Pa vendar se je prav v dneh po ome-

njeni naravni katastrofi pokazalo, kako močni smo lahko ljudje, ko stopimo skupaj.

Ko smo se lotili čiščenja in blata, ko smo čistili knjižne police, ki so bile izpostavljene poplavni vodi, se nismo mogli načuditi pripravljenosti ljudi. Ves čas so nam namreč na vrata trkali številni posamezniki, ki so ponujali svoje roke, svoj čas, svojo energijo, da bi nam pomagali knjižnične prostore vnovič preurediti v mesto, kamor bi ljudje radi zahajali.

Pri nas so se ustavljali ljudje, za katere sama dobro vem, da jim je poplava vzela vse. Ostali so brez vsega, pa so nam prišli ponujat pomoč. Spoznali smo mlade, ki so se pripeljali iz krajev, ki niso utrpeli tolikšne škode, zato so se odločili svoj čas nameniti predelom, ki so jo slabše odnesli. Neverjetno. Nazadnje smo morali prostovoljce celo zavračati, saj nismo imeli dovolj metel in krp, da bi jih lahko ponudili vsem.

Seveda si ne želimo, da bi se kaj podobnega ponovilo, je pa resnično neverjeten občutek, ko vidiš, kaj vse so ljudje pripravljeni storiti, da ti pomagajo, da pomagajo nekemu, ki ga ne poznajo. Hvala vam za čas, hvala za vložen trud, hvala, ker ste bili, ste in boste vedno ob nas, za nas, z nami. Brez vas, dragi ljudje, tudi mi ne bi bili, kar smo – hram kulture, znanja in ne nazadnje tudi povezovanja.

Besedilo in foto: **Barbara Kopač**

Prve akcije v Mladinskem centru AIA. Mladi so se sami organizirali in se lotili sanacije.

Poplave – prostovoljne akcije v Mladincu

Kot druge pomembne institucije in zasebne objekte so poplave prizadele tudi prostore AIA – Mladinskega centra Mengeš. Voda je zalila glavne prostore v pritličju, prav tako je potopila klet, kjer smo hranili pomembne arhive, različne pripomočke, zaloge materiala za mesečne dogodke, izmenjevalnice oblačil, tudi knjige, ki so bile del arhiva mengoške knjižnice.

Solidarnost mladih

»Bil je petek sredi dneva, dan po neurju, ko sva se preko telefona slišali s prostovoljko Mašo Povše, v skrbeh, ali in v kolikšni meri so poplave prizadele tudi prostore našega Mladinca. Dogovorili sva se, da aktivirava nekaj ljudi in se kot skupina srečamo popoldne na prvem ogledu in akciji čiščenja ter črpanja vode, ki se je morebiti nabrala. V naslednjih urah smo počistili tla in prostor v pritličju, pripravili vreče peska ob vhodna vrata ter aktivirali skupinski pogovor na socialnem omrežju, prej namenjenem dogovarjanju za dogodek izmenjevalnice, od takrat dalje pa za sanacijo prostora MC AIA. Drugačen namen, a enake vrednote; za pomoč, solidarnost in delo v skupnosti. Čez vikend se je številka pomagajočih početrila. Več nas je pomagalo cel dan, izpraznili smo vse prostore Mladinca, odplaknili vodo ter tla in stene reševali trdovratnega mulja. Delo pa se je šele začelo. Veliko nas še čaka, vendar mi izkušnja sanacije z odzivom lokalne skupnosti in različnih organov daje upanje in moč.«

Pri prostovoljski akciji v Mladincu so se pridružili še drugi prostovoljci: Uroš, Dora, Nika, Ema, Taja, Laura, Zoja, Luka, Gina in ostali, tako pri organizaciji kot pri delu. Pomagali so otroci, mladostniki, starši, prijatelji MC, neznanci, ki so se pripeljali iz Vodice, Ljubljane, Grosuplje in drugod, nekateri po službi, utrujeni, ampak z željo pomagati drugim, ki so doživeli poplavo. Pomagali so nam odstraniti parket, uničeno malto z zidov, brusiti, čistiti – dela, ki verjetno nikomur niso najljubša. Kljub naravni katastrofi so nam dali upanje, saj so nam pokazali, da nismo sami in da so nam pripravljene pomagati. Hvala vsem za vašo nesebično pomoč in dobro voljo. Skupaj lahko na tak način premagamo vse!

Besedilo: **Tea Vuga, Blanka Tomšič** • Foto: **Samoarhiv AIA**

Notranji osrednji prostor

Pred vhodom

V tem času smo bili s 13 prostovoljci in 24 mladimi na taboru v Toplicah Sv. Martin na Muri. Zjutraj smo dobili sporočilo od našega mladega prostovoljca, da je AIO poplavilo, poklicala nas je tudi druga mlada prostovoljka, ki nam je vse opisala. Od daleč smo lahko preko socialnih omrežij le z grozo spremljali, kaj se dogaja v Mengšu. Naši mladi prostovoljci, ki niso bili na taboru, pa so se takoj samoorganizirali in šli v akcijo. Tea je bila ena od organizatorjev in je takole opisala dogajanje:

Prazen kor

Igralnik

Mehanika igralnika

Piščali

V poplavi poškodovane tudi Goršičeve orgle

V vodni ujmi, ki je 4. avgusta prizadela naše kraje, je bila poleg naših domov poškodovana tudi naša skupna, kulturna dediščina. Med drugim so veliko škodo utrpeli orgle iz naše župnijske cerkve, ki smo jih konec maja razdrli in začeli s težko pričakovano obnovo.

V juniju smo namreč večino piščali, sapnice, igralnik odpeljali v delavnico Orglarstva Močnik v Cerkljah na Gorenjskem, ki pa jo je v nesrečnem jutru 4. avgusta zadela ista nesreča kot Mengeš. Iz potoka Reka, ki je sicer desni pritok 'naše' Pšate, se je dvignila voda in zalila celotno delavnico. V njej so bile takrat v izdelavi dvoje novih orgel, v obnovi pa dvoje zgodovinskih orgel, ene iz Švedske iz leta 1920 in Goršičeve orgle iz Mengša iz leta 1890. Ko je voda zgodaj zjutraj začela vdirati v stavbo Mizarstva Boštic, kjer deluje tudi Orglarstvo Močnik, je Janez Boštic takoj začel reševati delavnico. Z viličarjem je dve uri in pol kopal kanal za odvod vode, vmes pa je uspel priklicati prijatelja, ki mu je prišel na pomoč z bagrom.

V delavnico se je kljub temu nateklo približno 130 centimetrov vode. Ob pomoči sosedov in prijateljev so nato več dni črpali vodo in iznašali mulj, takoj pa so pričeli tudi z reševanjem poplavljenih delov orgel. Škoda, ki se je razkrila, je ogromna. Uničena je večina orodja in veliko orgelskih delov.

Nekaj dni po poplavi smo si stanje ogledali tudi nekateri člani odbora za obnovo orgel iz Mengša. Ob našem prihodu so orglarski mojstri s pomočjo prostovoljcev že očistili tudi del naših orgel. Pogovorili smo se z vodjo delavnice Tomažem Močnikom, ki nam je zagotovil, da bodo vložili vse napore, da rešijo mengeške orgle. Pri tem jih seveda čaka bistveno več dela, kot je bilo sprva načrtovano. Lesene piščali so razpadle na posamezne sestavne dele, saj je v vodi popustilo lepilo – klej, nekatere kovinske piščali pa so se zmečkale, ko jih je voda premetavala. Igralnik Goršičevih orgel je skoraj v celoti stal v vodi, zalita sta bila vsa njegova mehanika in spodnji manual (klaviatura), s tipki je odstopila obloga iz slonove kosti. Zaliti sta bili tudi obe glavni sapnici, ki tvorita srce orgel. Sapnice so kanali, v katerih je stisnjen zrak, povezani z igralnikom, ki ob pritiskanju organista na tipke preko stožcev (ventilov) spušča zrak v piščali. Ta del orgel je izredno občutljiv na spremembe v vlagi in temperaturi in z njim so bile tudi največje težave, ko so bile orgle še v funkciji.

To, da so sapnice sedaj stale zalite z blatom in vodo, gotovo ni prineslo nič dobrega.

Pomoč je takoj ponudil tudi Brane Košir, orglarski mojster, velik strokovnjak za Goršičeve orgle, ki je sicer že v pokoju. V svojo domačo delavnico je v čiščenje in popravilo prevzel igralnik in najmanjše lesene piščali, ki jih bo ponovno sestavil in obnovil. Ostale dele bodo v Močnikovi delavnici mojstri temeljito očistili in čim bolj naravno osušili. Ko bo les suh, se bo dokončno videlo, kakšne posledice je poplava pustila na orglah. Za tiste dele, ki so preveč poškodovani, se bodo izdelale replike, v vsakem primeru pa se projekt obnove nadaljuje tako, kot je bil zastavljen; po obnovi bodo orgle restavrirane in bodo takšne, kakršne so leta 1890 izšle iz rok mojstra Franca Goršiča.

V pomoč in podporo orgelski delavnici Močnik se je 15. avgusta v polni cerkvi Marijinega oznanjenja v Velesovem odvil lep dobrodelni koncert, na katerem se je zbralo mnogo glasbenikov, ljubiteljev in prijateljev orgel ter Močnikove delavnice. Izkazali so solidarnost in podporo, s svojimi prispevki pa so vsaj malo pripomogli k ponovnemu zagonu delavnice, ki je v slovenskem in širšem prostoru pomembna za ohranjanje znanja in kulturne dediščine na področju orglarstva.

Kdaj bodo orgle v mengeški cerkvi ponovno zapele, ta trenutek ni znano, zagotovo pa to ne bo do prihodnje velike noči, kot je bilo sprva načrtovano.

Besedilo in foto: **Uroš Urbanija, organist**

Poletni tabor gasilske mladine GZ Mengeš 2023

Kot se za konec počitnic spodobi, smo tudi letos gasilci GZ Mengeš organizirali gasilski tabor za otroke. Šli smo naproti novemu gasilskemu znanju in seveda tudi zabavi za našo gasilsko mladino.

Gasilski tabor smo začeli v sredo, 16. 8. 2023. Na poti proti Savudriji smo se ustavili v Postojni in si ogledali gasilsko-reševalni center. Poklicni gasilci so nam razkazali dom, obleke in vsa svoja prevozna sredstva. Na kratko so nam predstavili, kako poteka običajni delovni dan. Po ogledu nas je pot peljala proti morju. Prvi dan je bil namenjen nastanitvi, razdelitvi sob, predstavitvi pravil in na koncu še skoku v vodo.

Drugi dan smo v dopoldanskem času začeli z usposabljanjem mladine, in sicer z večino bolničar, preventivec in činom mladinec II. Popoldan je sledil obisk župana občine Mengeš gospoda Boga Ropotarja in predsednika GZ Mengeš tovariša Boštjana Čebulja. Tako Bogo kot Boštjan sta naši mladini predala nekaj spodbudnih besed. Dan smo zaključili z večernim sprehodom do svetilnika, ogledom sončnega zahoda in slastnim sladoledom.

Petek smo začeli zelo aktivno. Z jutranjim tekom smo prebudili zaspala telesa in se tako pripravili na nov dan. Po zajtrku nas je avtobus odpeljal do Umaga, kjer nas je čakala ladjica. Odpeljala nas je na dolgo vožnjo ter v uri in pol plovbe s steklenim dnom ponudila ogled podvodnega sveta in morskega življenja. Pozno popoldan je sledil obisk predsednika PGD Mengeš tovariša Sandija Jakliča. Tudi on je pozdravil otroke in jim namenil nekaj besed. Večer je potekal v znamenju tombole in čevapčičev. Četrti dan je bil bolj sproščen. Dopoldan je bil namenjen usposabljanju, in sicer za čin mladinec II in naravoslovec – gozdar. Popoldan pa smo še zadnjič odšli do plaže, se predajali sončnim žarkom, plavali, supali in se potapljali. Zvečer smo se nekateri sproščali ob še eni igri tombole, medtem ko so se drugi malo potili in čakali na izpit za čin mladinec II. Po izpitu in tomboli nas je z obiskom presenetil predsednik PGD Loka pri Mengšu tovariš Robert Ručigaj in nas razveselil s picami.

Udeleženci tabora

V nedeljo po zajtrku smo se rahlo utrujeni, a polni novega znanja in novih spoznanj ter izkušenj odpravili nazaj proti domu. Veseli smo, da nam je kljub utrujenosti gasilcev, ki so svoje moči v zadnjih dneh pred taborom usmerjali v odstranjevanje posledic poplav, uspelo peljati otroke na morje in jim predati novo znanje.

Hvala mentorjem gasilcem in otrokom za še en uspešno izpeljan tabor.

Z gasilskim pozdravom Na pomoč!

Besedilo in foto: Mentorji GZ Mengeš

**Krajerna knjižnica Janeza Trdine Mengeš
vabi na:**

VPIS V PRAVLJIČNE URICE

V ŠOLSLEM LETU 2023/2024

Pravljicne urice so primerne za predšolske otroke od 3. leta do vstopa otroka v šolo:

**Potekale bodo od oktobra do maja,
vsak torek v mesecu ob 17. uri.**

Pravljicne urice se bodo pričele 3. oktobra 2023.

Obvezna prijava na: menges@domsik.si / 030 658 232

»Ko bereš dobro knjigo, se lahko zgodi nekaj čarobnega.«

BRALNI KLUB »BARBKE«

»Barbke« se srečujejo enkrat mesečno v knjižnici, kjer se sproščeno pogovarjajo o knjigi, ki jo preberejo.

**V skupini je še nekaj prostora, zato vabjo v svojo
družbo vse ljubiteljice in ljubitelje branja
ter zanimivih pogovorov:**

Prvo srečanje bo 2. oktobra 2023 v knjižnici.

prijava na: menges@domsik.si / 030 658 232

Udeleženci tabora PD Mengeš 2023

Ekipa TD Mengeš

Beljak 2023

Tudi v letu 2023 smo prejeli povabilo občine Villach (Beljak) za sodelovanje na Slovenskem dnevu, ki se tradicionalno dogaja zadnji ponedeljek v juliju. Odzvali smo se na prijazno povabilo našega prijatelja in organizatorja dogodka g. Gerharda Lepuschiza.

Čeprav bi pomislili, da v ponedeljek, in to ob 10. uri dopoldne, ne moremo pričakovati veliko obiska, to ne velja za Slovenski dan. Ob 10. uri so že zazvenele harmonike Harmonikarskega orkestra Mihaelov sejem pod vodstvom Robija Stoparja, in to do 17. ure še dvakrat v polurnem programu. Osrednji oder je postavljen pred mestno hišo, ob njej pa imamo rezerviran prostor za predstavitev svojega turističnega društva in kulinarike iz naših krajev. Potica je kraljica, ob tem pa seveda menceški »hvancati«. Tokrat smo medse povabili tudi sekretarko Turistične zveze Gorenjske go. Mirjam Pavlič, ki je bila z našo predstavitvijo zelo zadovoljna, še posebej pa presenečena nad odzivom obiskovalcev na sejmu. Ne smemo pozabiti tudi na Cirilo in Ivanko, ki sta bili v gorenjski narodni noši mikaven objekt za fotografiranje. Navsezadnje pa gre pohvala našim kulinaričnim specialistkam, saj so od dobrot ostale le drobtinice.

Ob 11. uri je bil tradicionalni javni sprejem župana Beljaka Günterja Albla za člane občin, ki se predstavijo na Slovenskem dnevu. Izmenjavo daril sta za občino Mengeš opravila Maja Keržič in Jože Vahtar.

Zvečer smo še kratek čas namenili nastopu znamenitega slovenskega ansambla Alpski kvintet pod vodstvom našega Janeza Pera. In na prostoru pred mestno hišo se je gnetlo več kot 5000 ljudi! Zadovoljni smo jo odražali proti domu, z zavestjo, da smo dobro in uspešno predstavili naš Mengeš. Hvala Robertu in harmonikarjem, hvala članom TD s predsednico Zorko za trud, saj nam je že na letošnjem nastopu dano povabilo tudi za naslednje leto 2024, kar bo že 79. izvedba tega sejma – tudi s tradicionalnim Slovenskim dnevom.

Besedilo: **Jože Vahtar** • Foto: **Miha Požar**

Planinski tabor PD Mengeš »Pri Mlinu« v Bovcu 2023

Predzadnji dan tabora, petek, ko že navsezgodaj brnijo telefoni, si sledijo podobna vprašanja: »Kako je pri vas? Ste v redu?« Informacije so kapljale in z mislijo na v ujmi prizadete prebivalce smo na koncu, v tem SZ delu Slovenije, resnično vsi zadovoljni, da smo lahko ogenj kurili tudi pod dežniki, poplave v jedilnici reševali s tehničnimi rešitvami izpod moških rok, odlično jedli tudi z mokrimi in blatnimi nogami, se prelevili v turiste in z obiski muzeja povečali število možganskih celic, odigrali več družabnih iger pod platneno streho in dognali, da nam je prav »lušno« tudi v mokrem vremenu.

Muhasto »jesensko« vreme sredi poletja nam je vzelo kar nekaj časa za reševanje vremenskih ugank, a seveda, brez skrbi, bili smo tudi pravi planinci in kljub vsemu premagali številne kilometre: kratkonožci po dolini Lepene in Soče in travnikih vse do Vrsnega, planinci s srednjimi koraki do Krnskega jezera, točke Čelo nad taborom, proti planini Golobar, hitronožci pa po podih Kanina. Premalokrat se videno pohvali in vsi vodniki smo soglasni, da se je celotni tabor s pomočjo pridnih rok udeležencev in njihovih staršev letos prav hitro postavil in podrl, pravi planinski luksuz pa nam je nudil zgrajen objekt s toaletami, tušema in pomivalnico.

Za konec pa še povabilo, saj s taborom nismo zaključili svojih aktivnosti, ampak osvajamo nove poti ali že znane prehodimo v novi družbi, tako da dobrodošli med nas in z nami tudi v prihodnje. pridružili. Veselo prepevajmo in širimo zavest dalje.

Besedilo: **Nika Zavašnik** • Foto: **Tamara Mravinec**

Mengeški upokojenci na Belopeških jezerih in na sv. Višarjah

Julij naj bi bil vroč mesec, zato se mengeški upokojenci na izlet odpravimo med vršace, kjer so temperature precej nižje, pa tudi narava je osupljiva. Letošnji julij pa je bil poln presenečenj. Pestila nas je huda vročina, pa dolgotrajno deževje in skoraj smo izlet na Belopeška jezera in na sv. Višarje že prestavili. Še dobro, da nas ni pograbila panika in smo vztrajali in bili nagrajeni s čudovitim sončnim dnevom, umitim od dežja dan prej.

V Šenčurju se nam je pridružil naš vodič g. Miro Pretnar. Pot do Belopeških jezer je minila, kot bi mignil, ob njegovi zanimivi pripovedi o krajih, ki so brzeli mimo nas. Ob zasanjanem jezeru, ovitem v skrivnostne meglice, ki jih je jutranje sonce hitro pregnalo, in fantastični kulisi mogočnega Mangarta smo nazdravili naši Anici za njen okrogli jubilej in se posladkali z njenimi odličnimi piškoti. Potem pa se je večina peš odpravila do naslednjega jezera. Pot je bila razmočena, prekrita s koreninami dreves in je zahtevala previdnost na vsakem koraku. Bili pa smo nagrajeni z neverjetno lepoto, ki jo težko opišeš in jo je treba doživeti.

Nekaj ostrih ovinkov, ki jih je naš šofer Rajko zvozil brez težav in že smo skozi Trbiž prispeli do Žabnic in gondole, s katero smo se popeljali na 1789 m visoke sv. Višarje. Pred nami je bila cerkev višarske Matere Božje, kraljice Evrope, okrog in okrog pa venec Julijskih vrhov, Karnijskih vrhov in Karavank. Obnemeli smo in se predali lepoti narave. Potem smo nekateri odšli k maši, drugi pa so pohajali med zanimivimi trgovnicami, gostilnicami in se družili ob prijetnem klepetu v prelepi naravi.

Dan smo zaokrožili v Trbižu. Obujali smo spomine, kako smo na tržnico hodili po kavbojke, usnjene jakne in čevlje. Tržnica je še vedno dobro založena z najrazličnejšim blagom po ugodnih cenah. Ni pa več tistega vznemirjenja in občudovanja,

ker vse to lahko kupimo tudi pri nas, doma. Lakoto smo nato potešili v gostilni Oswald v Žirovnici. Dobra hrana za ugodno ceno. Priporočamo obisk, ko boste na Gorenjskem.

Besedilo in foto: **Marija Štebe**

Razstava Castrum Vallis: Simbolika in lepota cvetja

V hrvaškem obmorskem mestecu Bale blizu Rovinja je v galeriji Ulika od 29. 7. do 13. 8. 2023 potekala mednarodna razstava 59. Castrum Vallis. Tokratna tematika je bila Simbolika in lepota cvetja. Občina Bale je v sodelovanju s turistično skupnostjo že 59. leto zapored pripravila razstavo, imenovano Castrum Vallis.

Tričlanska strokovna komisija je od 120 prispelih del izbrala 32 umetniških del za razstavo. Sodelovali smo tudi člani iz Likovnega društva Mengeš. Na razstavo in v katalog se je s svojo grafiko v tehniki rezervaž uspešno uvrstila Leonida Goropevšek. Njeno grafično delo »Rožice« je prejelo celo drugo nagrado. Žirija je namreč poleg 32 umetniških del izbrala še tri najboljše dela. Helena Testen se je uvrstila z delom v mešani tehniki z naslovom »Info Immortelle«.

Če povzamemo zapis umetnostne kritičarke in etnologinje Kristine Tamare Franič Kučič iz kataloga razstave, so umetniki z ustvarjalnostjo odlično pokazali svojo sposobnost razumevanja in spoštovanja instinkta v simbolizaciji flore. S srcem so se potopili v svoj skrivni jezik cvetličnih simbolov, v novo mitologijo in se prepustili krilom domišljije. Ustvarili so nekaj novega, drugačnega, bolj humanega – kot odgovor na ta novi svet, ki smo mu priča – svetu kiborgov in umezne inteligence. Umetniki so uporabljali različne tehnike in sloge. Nastala je vrsta odličnih del v keramiki, instalacijah, mozaikih, in tehnikah steklene fuzije ter kolaži, fotografije, ustvarjene slike v klasičnih slikarskih tehnikah. Vsa dela, ki so bila razstavljena, si lahko ogledate na strani www.castrum-vallis.org.

Besedilo in foto: **Helena Testen**

Leonida Goropevšek
- Grafika rezervaž
- Rožice

Helena Testen
- mešana tehnika
- Info Immortelle

VLJUDNO VABLJENI

NA HUMANITARNO RAZSTAVO
"S ČOPIČEM V DOBRODELNOST"

ZA POMOČ PRIZADETIM V POPLAVAH NA OBMOČJU MENGEŠA

LIKOVNA DELA BODO PODARILI ČLANI LIKOVNEGA DRUŠTVA MENGEŠ

RAZSTAVA BO POTEKALA

OD PONEDELJKA 25.9.2023

DO SOBOTE 30.9.2023

OD 18 DO 20. URE V PROSTORIH LIKOVNEGA DRUŠTVA MENGEŠ
NA SLOVENSKI CESTI 32 V MENGEŠU.

SE VESELIMO VAŠEGA OBISKA IN POSLUHA ZA DOBRODELNOST.

Letošnji sejem – odpovedan

Praviloma je v času pred sejmom na zadnji strani Mengšana objavljen program dogodkov, ki je sejemska dneva še dodatno popestril. Z zanimivim in ustvarjalnim dogajanjem sta bila sejemska ponudba in celotni sejmski utrip tako še bolj naša, še bolj mengerska. Marsikaj, tudi organizacija in izpeljava tradicionalnega sejma v Mengšu, temelji na pripadnosti domačemu kraju in medsebojnem sodelovanju, kajti skupaj nedvomno znamo in zmoremo.

Prej napisano pa se je moralo, in še kar nekaj časa bo tako, dokazovati v povsem drugačnih razmerah, nepredvideno, nepričakovano, nikoli videno in še nikoli doživeto.

Ob vsem, kar je povzročila vodna ujma, na družbenih objektih in seveda na lastnini občank in občanov, je naša odločitev iz moralnih in etičnih razlogov nedvoumna: letos sejma ne bomo organizirali. Finančna sredstva za izvedbo sejma bodo namenjena za odpravo posledic poplave.

Besedilo: **Kulturno društvo Mihaelov sejem Mengeš**

FOTOREPORTAŽA

PGD Loka pri Mengšu – 90 letnica

Prejemniki društvenih priznanj

Slavnostno sejo je popestril nastop pevske skupine RŽ, KD Antona Lobode

Poveljujuči Domen Pirnat prejema dovoljenje za začetek povorke

Predstavnik GZS Slavko Jalovec prejema spominsko darilo iz rok predsednika PGD Roberta Ručigaja

Prapori v mimohodu častne tribune

Vaščani z navdušenjem pozdravljajo povorko

Udeleženci slavnostne seje ob prijetnem druženju po seji

Ešalon gostujočih gasilk in gasilcev

Folkloristi KD Svoboda Mengeš v povorki

Ešalon domačih gasilcev z mladimi v ospredju ob prihodu v šotor

Udeleženci povorke so prisostvovali slovesnosti.

Gasilska vozila v povorki

Uvodni govor predsednika PGD Roberta Ručigaja

Člana PGD Marija Repanšek in Slavko Sedeljšak na »delovnem mestu«

Godba Mengeš je zaigrala himno R Slovenije

Pozdravni nagovor župana g. Boga Ropotarja

Veselica se je začela z nastopom ansambla Stopar kvintet

Pozdravni nagovor predstavnika GZS Slavka Jalovec

Botra ga. Ana in g. Gašper Petrič predajata ključe vozila poveljniku Domnu Pirnatu

Župnik Marko Košir blagoslavlja novo vozilo

Ansambel Saša Avsenika je poskrbel za imenitno razpoloženje

Na taki slovesnosti ne gre brez narodnih noš

Veselo druženje ob poskočnih vižah ansambla Saša Avsenika

Skupaj z gasilci direktor podjetja Bosch Martin Hansen, tretji z desne, ob njem Gregor Černivec

Skupaj zmoremo več

Jutro, ki ga še dolgo ne bomo pozabili, jutro, ki je ljudi navdalo z grozo, dnevi in tedni skrbi in obupa zaradi posledic, ki jih je povzročila vodna ujma tudi v občini Mengeš in v kateri so bile Topole najprej na udaru. Narasla voda je povzročila nemalo škode v stanovanjskih in gospodarskih objektih, na cestni infrastrukturi in drugih javnih površinah. Ko je voda odtekla, se je pokazala vsa razsežnost katastrofe in pojavilo se je vprašanje, kako naprej. Vendarle pa vse breme ni bilo zgolj na lastnikih, gasilcih in drugih službah v sistemu zaščite, reševanja in pomoči, ampak so na pomoč priskočili prostovoljci, ki so in bodo še nudili pomoč prizadetim, da bi si svoje imetje čim prej povrnili v stanje, ki bo dovoljevalo normalno bivanje.

V članku pa tokrat ne bo govora o težavah, ki jih je vodni val povzročil, ampak o dejanjih, ki nas vse navdajajo z upanjem in optimizmom, saj dajejo vedeti, da v nesreči nismo sami, da prostovoljstvo ni zamrlo in da tudi podjetja, ki niso bila prizadeta, razumejo položaj in ga blažijo z donacijami.

V Topolah sta bila poleg gasilcev in krajanov med prvimi prostovoljci Tone Samotorčan in njegov sin Mitja iz Samotorice pri Horjulu, ki je s svojim gradbenim strojem omogočil prevoznost močno poškodovane ceste, ki vodi proti športnemu parku, odstranil ves naplavljeni pesek in druge naplavine s travniških površin, uredil dvorišče najbolj poškodovanega objekta v vasi, skratka, v treh dneh sta Tone in Mitja s svojim strojem naredila ogromno, za kar smo jima vsi neizmerno hvaležni. Hvala tudi Francu Alešu in Urbanu Piberniku, ki sta brezplačno dala na razpolago svojo mehanizacijo za odvoz uničenega materiala, prav tako tudi Mesarstvu Merčun Topole in Jamarskemu domu na Gorjuši, ki sta skrbela za brezplačno malico za sodelujoče v prvih dneh odpravljanja posledic ujme.

Voljo, da se ponovno postavimo na noge, smo občutili tudi gasilci, saj nam je poplavilo gasilski dom v višini preko enega metra, posledično je bilo uničene veliko opreme, med drugim tudi vozilo za prevoz moštva. Obiskala sta nas direktor podjetja Bosch Rexroth Martin Hansen in član našega društva Gregor Černivec, ki je zaposlen v tem podjetju, ter s seboj pripeljala donacijo v obliki vodnih sesalcev, dodatno pa še profesionalni vodni črpalki, vse z namenom za lažje in boljše posredovanje

ob naravnih ujmah. Donacije smo bili seveda izredno veseli, del opreme pa bo namenjen tudi ostalima gasilskima društvoma v GZ Mengeš.

Za odpravo nastale škode v orodišču so se takoj odzvala tudi podjetja v industrijski coni Topole- Mengeš, s pomočjo katerih bomo skušali v čim večji meri povrniti staro stanje in omogočiti normalno delovanje ter ustrezno operativno pripravljenost za pomoč v nesreči v prihodnje.

Lep dogodek je bila tudi tradicionalna maša na prostem pri kapelici sv. Lucije v nedeljo, 20. avgusta, ob vaškem žegnanju, ki se ga je udeležilo veliko število obiskovalcev. Na začetku jih je pozdravil župan občine Mengeš Bogo Ropotar. V nagovoru je dal vedeti, da v nesreči nismo sami in da se bosta tako občina kot tudi on sam zavzemala za čim hitrejšo pomoč pri sanaciji kot tudi ukrepih za preprečitev podobnih dogodkov. Pri maši je sodelovala tudi Mengeška godba pod vodstvom Dimitrija Ledererja. Mašo je daroval župnik gospod Marko Košir, ki je zbrana sredstva pri darovanju v celoti namenil za potrebe topolskih gasilcev, za kar se mu najlepše zahvaljujemo. Po maši je sledilo druženje ob dobrotah, ki so jih pripravile topolske gospodinje, godba pa je pripravila krajši koncert.

Še enega lepših trenutkov smo gasilci doživeli tudi v soboto, 26. avgusta, ko je bilo organizirano čiščenje gasilskega doma in opreme. Poleg gasilcev se je akcije udeležilo lepo število vaščank in vaščanov, ki so s skupnimi močmi opravili res veliko delo v stavbi in okolici, tako da se je stanje normaliziralo do neke mere, seveda pa nas temeljitejša obnova še čaka, predvsem pri zamenjavi lesne opreme, pa tudi strojne, predvsem vozila za prevoz moštva, za katerega upamo, da ne bo potrebna zamenjava in bo dovolj generalna obnova.

Za vse to bo treba pridobiti še kar nekaj finančnih sredstev. Če ste nam pripravljeni pomagati, lahko svoj prispevek nakažete na naš transakcijski račun, odprt pri NLB d. d. številka SI56 0230 1001 0245 203, sklic POPLAVE.

Vsem, ki ste nam do sedaj pomagali, naj si bo finančno, s prostovoljnimi delom, skrbjo za prehrano prostovoljcem, stroji in opremo ali kako drugače, se iskreno zahvaljujemo, prav tako tudi vsem, ki boste to pripravili storiti v prihodnje. Hvala tudi županu Bogu Ropotarju za vso skrb, podporo in spodbudo, prav tako vsem njegovim sodelavcem kot tudi Štabu za civilno zaščito v želji, da se vsem prizadetim zagotovijo izhodišča za vzpostavitev normalnega in varnega bivanja.

Hvala vsem z našim pozdravom V službi ljudstva – Na pomoč!

Besedilo: **Janez Koncilija za PGD Topole** • Foto: **PGD Topole**

Sanacija ceste do športnega parka

Voda je segala do omarice z AED

Maša pri sv. Luciji

Čistilna akcija gasilskega doma

Rekreativna tekaška vadba

ODRASLI

KOMU JE NAMENJENA?

- ▶ Tekočem začetnikom in rekreativnim tekačem.
- ▶ Vsem, ki si želijo uvod v tekaški svet, poskrbeti za svoje zdravje in se družiti v skupini podobno mislečih tekačev/vadečih.

KAKŠNA JE VADBA?

Program vadbe je zastavljen tako, da vadečim z vključevanjem sredstev tehnike teka, osnovne motorike in vadbe moči nudi raznovrstno tekaško pripravo.

- ▶ Vadba je zmerno intenzivna.
- ▶ Primerna je tudi za vse tiste, ki se bodo želeli udeležiti različnih rekreativnih tekaških prireditev.
- ▶ Za vse, ki se želite kar najbolje pripraviti na zmerne tekaške izzive.

KJE BO VADBA POTEKALA

Vadba bo potekala v Mengšu na atletskem stadionu poleg športne dvorane in okoljskih zelenicah, parkih.

Za več informacij lahko pokličete na
031 695 559 (Anže), 031 501 368 (Klemen) ali
 obiščete našo spletno (www.akmenges.si) ali Facebook stran.

18.30 - 19.45 / PONEDELJEK in SREDA / September - Junij

AIA – Mladinski center Mengeš

KAJ SE DOGAJA?

Od 15. septembra 2023 dalje

Prijave na dogodke in dejavnosti ter več info na: fb page: <https://www.facebook.com/aiamladinc>, e-mailu: društvo.aia@gmail.com, spletni strani: <https://aia-mcmenges.si/>, T: 070-732-070

PREDAVANJA IN DELAVNICE (brezplačno)
preko aplikacije ZOOM in v Mladinskem centru (predhodne prijave)

- * Zoom predavanje **SPOZNAVANJE DRUGIH – ZMENKI**, v petek, **15. 9., ob 17.00** (Andrej P.)
- * Zoom predavanje **(P)OSTANI ZDRAV**, v sredo, **20. 9., ob 17.00** (Florence Maria B.)
- * **RODILE SO ME ČRKE**: literarni večer in delavnica, v petek, **22. 9., ob 17.00**, v MC (Zala M.)
- * Zoom predavanje **MOJA POT IZ DEPRESIJE, PANIKE IN TESNOBE**, v sredo, **27. 9., ob 17.00** (Barbka Š.)
- * Zoom predavanje **IGRA NARAVE – ČUDESA SVETA**, v petek, **6. 10., ob 17.00** (Zoran F.)
- * **ŽENSKI KROG**, v sredo, **11. 10., ob 18.00**, v prostoru Knjižnice Mengeš (Aleksandra M.)

DRUGI DOGODKI IN ANIMACIJE

* **ROJSTNODNEVNE ZABAVE ZA OTROKE IN NJIHOVE PRIJATELJE**, v soboto in v nedeljo, od **10.00 do 13.00** ali od **13.30 do 16.30**, po dogovoru, izkušeni animatorji poskrbijo za prijetno in igro v zdušje

PLES IN VADBA (pričetek ponovno septembra 2023)

- * **HIP HOP: mini 2** ob ponedeljkih, od 18.00 do 19.00, in četrtek, od 17.00 do 18.00; **malčki ob sredah**, od 16.15 do 17.00; **mini** v ponedeljek in sredo, od 17.00 do 18.00; **majši pionirji** v torek, od 17.00 do 18.00, v sredo, od 18.00 do 19.00; **starejši pionirji** v torek in četrtek, od 18.00 do 19.00; **mladinci** v torek in četrtek, od 19.00 do 20.00; **hip hop mamice** v ponedeljek, od 19.00 do 20.00, Sanja T.
- * **PILATES**: ob sredah, od 19.00 do 20.00, Sanja T.
- * **JOGA**: ob petkih, od 20.00 do 21.00, Maja M.

UČENJE IN SVETOVANJE

* **BREZPLAČNA UČNA POMOČ**: po dogovoru, na daljavo ali v MC, od 10. leta dalje, za dijake in študente

Društvo Lipa vabi

Ob tem, ko študenti in študentke Univerze za tretje življenjsko obdobje – Društva Lipa Domžale pogledujemo nazaj in se veselimo uspehov, novih znanj in spretnosti, pa tudi novih prijateljev in prijetnih trenutkov, ki smo jih pridobili v preteklem šolskem letu, vodstvo na čelu s predsednikom Marjanom Ravnikarjem, ki vsem želi prijeten dopust, že razmišlja, katere nove študijske programe ponuditi sedanjim in bodočim študentom.

Za novo študijsko leto namreč želimo ob že obstoječih študijskih programih za jesenski vpis pripraviti nove programe. V ožji izbor novih študijskih krožkov so predlagani naslednji programi: učenje harmonike, učenje flavte, slikanje s točkami, kaligrafija, srečanja upokojenih pedagoških delavcev, pevski zbor, zgodovina, računalništvo in občasne ustvarjalne delavnice (slikanje na svilo, polstenje itd.). Veseli smo, da lahko rečemo, da za večino novih študijskih krožkov mentorje že imamo, za vsakega od njih že tudi interes, dokončna odločitev za oblikovanje posameznih študijskih krožkov pa bo sprejeta jeseni – glede na vpis posameznih študentov in študentk.

Ob tej priložnosti bi se radi zahvalili prav vsem, ki so na različne načine pomagali pri delu naše Univerze za tretje življenjsko obdobje, in jih povabili, da se nam po lepo preživetem dopustu spet pridružijo.

Posebno vabilo pa velja za vse, ki si želijo in za katere upamo, da bodo jeseni prvič prestopili prag naše Univerze za tretje življenjsko obdobje, zato vas že sedaj vabimo, da pridete na Dneve odprtih vrat, ki bodo od 18. do 19. 9. 2023 v naših prostorih na Ljubljanski 58, v Domžalah, in se nam pridružite; saj veste: Učenje ima svoj začetek, nikoli pa svojega konca. Dobrodošli!

Besedilo in foto: **Univerza za tretje življenjsko obdobje – Društvo Lipa Domžale**

Kako premagati zgago s pomočjo samozdravljenja?

Gastroezofagealna refluksna bolezen (GERB) se lahko pojavi pri ljudeh vseh starosti. Glavni simptom bolezni je zgaga, ki se kaže kot pekoča bolečina v želodcu, žlički oz. za prsnico. Pojavlja se lahko tudi kislo spahovanje. Težave se pojavijo, ko delovanje mišice zapiralke ni pravilno. Če se mišica zapiralke ne zapre popolnoma ali se prepogosto odpira, se želodčna vsebina vrača v požiralnik in grlo. Stik želodčne vsebine s sluznico požiralnika občutimo kot zgago.

S pravnim pristopom lahko olajšamo in obvladamo zgago.

Prilagoditev prehrane

Izogibamo se hrani, bogati z maščobami, zelo vroči in ledeno mrzli hrani, začimbam, pekoči hrani. Omejimo vnos kislih živil, čokolade in kave. Priporoča se uživanje manjših obrokov hrane večkrat dnevno, ne jemo vsaj dve uri pred spanjem. Med hranjenjem sedimo pokonci, jemo počasi, hrano dobro prežvečimo.

Sprememba življenjskega sloga

Dvignemo vzglavje postelje s pomočjo vzglavnika in se izogibamo ležanju takoj po obroku. Tesna oblačila lahko poslabšajo simptome GERB-a. Ohranjamo zdravo telesno maso in opustimo kajenje. Svetuje se redna fizična aktivnost vsaj 30 min na dan. Prakticiramo sprostitvene tehnike (meditacija in globoko dihanje), ki zmanjšujejo stres.

Uporaba zelišč, ki blagodejno delujejo na želodec

Za pripravo čaja lahko uporabimo: cvet prave kamilice, islandski lišaj, liste poprove mete, zel pravega pelina, korenino zdravilne špajke, korenino golostebelnega sladkega korena. V lekarni lahko kupimo tudi tinkturo za želodec iz kombinacije naštetih zelišč.

Uporaba zdravil brez recepta

Antacidi hitro nevtralizirajo želodčno kislino in olajšajo simptome. Delovati začnejo hitro, vendar učinkujejo kratkotrajno, zato jih je treba jemati večkrat na dan. **Zaviralci protonске črpalke** preprečujejo izločanje kisline. Mednje sodijo zdravila s pantoprazolom in se lahko kupijo brez recepta. Zdravila s pantoprazolom je priporočljivo jemati zjutraj na prazen želodec, vsaj 1 uro pred obrokom. Nastop delovanja je počasnejši kot pri antacidih, delujejo pa do 24 ur. Za boljši učinek jih je priporočljivo jemati vsaj 2 do 3 dni zaporedoma. Če se simptomi po dveh tednih rednega jemanja ne izboljšajo, se je treba posvetovati z zdravnikom.

V lekarni vam bomo z veseljem svetovali o najbolj primernem načinu samozdravljenja. Kljub temu pa je nujno, da se ob vztrajajočih simptomih ali ob poslabšanju simptomov posvetujete z zdravnikom, da se izključijo morebitne druge bolezni.

Besedilo: **Lidija Jeras**, farm. teh.

SERVIS LCD TV APARATOV

SHARP
KENWOOD
TELEFUNKEN
BLAUPUNKT
FINLUX JVC
TOSHIBA
HITACHI

AVS AUDIO
VIDEO
SERVIS

SERVISNI PARTNER ZA SLOVENIJO

Telefon: 01 729 13 03

Telefon: 01 729 13 04

E-pošta: avs.menges@siol.net

Internet: www.sharp-servis.si

Hribarjeva ulica 38, 1234 MENGEŠ

Delovni čas: od 9.-12. in od 15.-18. ure

LEKARNA MENGEŠ
ZORANINA 3, 1234 MENGEŠ
WWW.MESTNELEKARNE.SI

DELOVNI ČAS
OD PONEDELJKA DO PETKA 7.00-19.00
SUBOTA 7.00-12.00
(01) 777 02 25
LEKARNA.MENGEŠ@MESTNELEKARNE.SI

Psihološka pomoč ljudem v stiski

Dan po poplavah je Center za duševno zdravje odraslih Zdravstvenega doma Domžale (Center) odprl telefonsko številko za psihološko pomoč ljudem v stiski. Katarina Barbara Štrukelj, psihiatrinja in vodja Centra, je opozorila: »Poplave, ki smo jim bili priča, so katastrofičen dogodek. Prisotne stiske so nekaj pričakovanega in ne gre za duševne bolezni. Tudi kadar doživljamo stisko zaradi »krivde preživetja«, ker nas poplave niso prizadele.« Center je del enega od 7 mobilnih teamov, ki jih je predlagal Nacionalni inštitut za javno zdravje, da na prizadetih območjih dostopajo do posameznikov, ki so težje sprejeli situacijo, v kateri so se znašli, oziroma so bila ogrožena njihova življenja. V sodelovanju s psihologinjama Zdravstvenega doma Kamnik Center Zdravstvenega doma Domžale pokriva celotno območje občin Domžale, Kamnik, Komenda, Lukovica, Mengeš, Moravče, Trzin in Dol pri Ljubljani.

Telefonsko številko so aktivirali že dan po poplavah

Na Centru opozarjajo, da se nekateri ljudje težje soočijo s situacijami, v katerih se znajdejo. Poplave spremlja strah, na eni strani zaradi obsega, ki ga nihče ni pričakoval, na drugi strani pa zaradi negotovosti, kaj se lahko še zgodi. Katarina Barbara Štrukelj pojasnjuje: »Kadar gre za enkratni stresni dogodek, se po dogodku vračamo na stare tirnice in bo najverjetneje pomagal pogovor. Sploh, če ima oseba redne in dobre odnose s prijatelji in sorodniki.«

Zdravstvene storitve Centra so na voljo brez napotnice

V Centru ni čakalnih dob, odzovejo se na vsak klic ali e-pošto. Še isti, najkasneje naslednji dan, osebo pokličejo, da

pridobijo dodatne informacije o potrebni pomoči, nato se na timskem sestanku odločijo glede nadaljnje obravnave. Katarina Barbara Štrukelj je v pogovoru večkrat izpostavila: »Na Centru se trudimo biti ves čas dostopni za naše paciente.« V Center lahko pridejo brez napotnice.

Približno polovica pacientov potrebuje pogovor, druge obravnavajo v ambulanti ali v okviru skupnostne obravnave na terenu

Približno 50 odstotkov ljudi, ki jih kontaktira, potrebuje samo pogovor, v času poplav je ta delež še večji. Ostale usmerijo v zanje najbolj ustrezne skupine ali nadaljnjo obravnavo v ambulanti ali skupnostno obravnavo na terenu. Slednje pomeni, da osebo obiščejo na domu, frekvenca obiska pa je odvisna od duševne motnje, npr. osebo s hudo poporodno depresijo obiščejo tudi dvakrat, trikrat na teden, spet nekdo drug potrebuje le en obisk na teden.

Specialistična dejavnost Centra je namenjena vsem na območju občin ustanoviteljic zdravstvenega doma in tudi širše

V Centru za duševno zdravje odraslih Zdravstvenega doma Domžale vabijo vse, ki čutijo stisko, naj izkoristijo priložnost in se pogovorijo s strokovnjakom. Katarina Barbara Štrukelj je vse še enkrat povabila: »V Centru izvajamo specialistično dejavnost, ki pa deluje na lokalnem nivoju. Naše storitve so del primarnega zdravstva.« Interdisciplinarna zasedba Centra, ki ga sestavlja 5 diplomiranih sester (vse imajo opravljena dodatna izobraževanja in dolgoletne izkušnje na področju psihiatrije in psihoterapije), 1 delovni terapevt, 1 socialna delavka, 2 psihiatra, 1 klinični psiholog in 2 psihologa, lahko osebi ponudi širok spekter znanja oziroma točno tisto, kar posameznik potrebuje.

Besedilo: **Tina Drolc**

Zdravstveni dom Domžale

Center za duševno zdravje odraslih
telefonska številka za psihološko pomoč

01 724 51 41
08:00 - 18:00

cdzo@zd-domzale.si

Zdravstveni dom Domžale, CDZO
Kamniška cesta 19c
1230 Domžale

Cesar Franc Jožef v Mengšu

Nedelja, 16. 7. 2023, je bila v Mengšu sončna, mirna, brez poletnih neviht, ljudje že na poletnih dopustih, poletno mrtvilo. Skratka, nič posebnega! Je bil pa dan 16. 7. 1883 za zgodovino Mengša nekaj zelo posebnega. Pred 140 leti je Mengeš obiskal cesar Franc Jožef, kar je bilo za kraj v tistih časih nepredstavljivo pomembno. Dogodek bi se lahko primerjal morda le, če bi Mengeš obiskala kraljica Elizabeta, seveda, ko je bila še živa. Lahko bi rekli, da bolj pomembnega dogodka v vsej zgodovini Mengša ni bilo.

Tistega leta 1883 je bila 600-letnica vključitve Štajerske in Kranjske dežele v Habsburško monarhijo. Cesar se je odločil, da bo ob tej obletnici obe deželi obiskal. Kako velik je bil ta dogodek, kako velika priprava zanj, je razvidno iz naslednjih vsebin.

Potovanja cesarja Franc Jožefa, ki jih je bilo kar precej, so bila velikokrat kombinacija potovanja s kočijo in železnico. Organizacija cesarjevih potovanj je bil velik organizacijski zalogaj. Za potovanje po avstrijskem delu monarhije je imel na razpolago vlak na Dunaju, za potovanje po ogrskem delu monarhije pa vlak v Budimpešti.

Cesarjev vlak je imel po navadi od 8 do 10 vagonov, ki so vsi imeli točno določeno vsebino in namen. Cesar je potoval v tretjem vagonu, ki je bil dovolj velik, da je cesar v njem lahko delal, njegovi gostje pa so se lahko nemoteno gibali.

Za potovanje po Kranjski deželi so kranjski deželni stanovi in ljubljanski mestni svet začeli mrzlično pripravljati vsebino slovesnega obiska. Ustanovljen je bil poseben organizacijski komite, katerega člani so bili grof Auersperg, baron Codelli, direktor policije, gradbeni direktor, ljubljanski župan, predsednik

Mesto sprejema Mengeš

obrtne zbornice in nekaj občinskih svetnikov. Ta odbor, rekli so mu Fest-komite, je vodil dunajski svetnik grof Hohenwart. Ta glavni odbor je imenoval še drug komite, v katerem so bili gradbeni inšpektor, razni veliki trgovci, lastniki tovarn, lastniki velikih posesti, predstavniki lokalne oblasti in duhovščina. Ta komite pa je bil odgovoren za tehnično izvedbo objektov in sprejeme ob poti obiska.

Lokalna oblast in duhovščina sta bili s posebno okrožnico zaprošeni za zeleno okrasitev mest in vasi, razsvetljavo, postavitve slavolokov, okrašenih s smrečjem, venci, girlandami in osvetlitvijo. Bilo je tudi določeno, kako naj se okrasijo vasi in mesta ob poti obiska, kakšne zastave se dovolijo izobesiti. Slavnostne napise je bilo treba predhodno poslati v potrditev organizacijskemu komiteju. Dovoljeno je bilo po Kranjskem izobešati zastave s slovenskimi barvami in dovoljeno je bilo cesarja nagovoriti v slovenščini. On je to celo spodbujal, ker je razumel slovensko. Tudi pogovorno je lahko govoril slovensko.

In sedaj ne moremo, da ne bi ugotovili, kako zelo je bil Mengeš takrat v Avstro-Ogrski pomemben, da ga je komite predvidel za obisk cesarja. Velikost Mengša oziroma njegove prafare, ki se je raztezala od Kamnika, po Kamniški Bistrici do Save do Dolskega, po Savi do Črnuč, Rašice, do Most, do Komende, je bil zagotovo razlog, da se je uvrstil med kraje, ki jih je cesar obiskal. Da je obisk bil zelo pomemben, dokazuje tudi, da je dva dni pred obiskom do Ljubljane pripeljal poseben vlak, v katerem so bili dvorni služabniki, ki so na mestih, kjer je cesar jedel ali nočil,

Mengeš

Glavni trg v Mengšu z znamenjem in spomenikom zadaj, 1930

Sprejem na železniški postaji v Ljubljani

Spominska plošča v Cerkljah

uredili vse potrebno. Teden dni pred obiskom je na Kranjsko prišel tudi dvorni furnir (oseba, ki skrbi za cesarjevo prehrano in prenočevanje). Ta je osebno obiskal vse lokacije predvidenih nočitev in prehrane na poti in natančno razdelal vse jedilnike, prehrano, pijačo, kar je bilo potrebno.

Pred obiskom je prispel na Kranjsko še vlak s 36 konji in kočijami, ki jih je cesar uporabljal na svoji poti. Njegova kočija je bila odprta. Tako je on to želel. Saj je bil po svoji duši vojak, ki ni hotel nikakršne komoditete. Vozil se je v odprti kočiji, zavrt v odejo, v mrazu ali vročini. Kočije spremstva so vlekla četverovprege, cesarjevo kočijo pa je po navadi vlekla šesterovprega.

Poleg obiskov, ki jih je na Štajerskem že opravil, in po petih dnevih, ki jih je prebil v Ljubljani, se je 15. 6. odpravil še na Notranjsko do Postojne.

Zjutraj 16. 7. 2023, ob 7. uri, je kolona kočij, cesarjeva je bila odprta, krenila iz Ljubljane proti Gorenjski.

Mengeš je bil ves okrašen, postavljeni so bili slavoloki, hiše okrašene, ceste pometene.

Na cesarjev prihod je ob 7. uri zjutraj čakalo na tisoče ljudi. Okrog 400 otrok iz Mengša in Goričice (Domžale) se je postavilo v dve vrsti z zastavami. Pri slavoloku, ki so ga naredili v čast cesarju, so se zvrstili mengeški občinski zastopniki z županom Janezom Levcem in kaplanom dr. Josipom Dolencem na čelu. Pod cesarsko lipo so bili domači pevci in pevke, ki jih je vodil nadučitelj. Ob 8. uri se je zaslišal topič, ki je naznanjal prihod. Zvonovi so zapeli.

Pripeljale so kočije. Iz druge je izstopil cesar. Pevci so zapeli cesarsko himno. Cesarja je v nagovoru v slovenščini pozdravil župan Janez Levec. Cesar mu je prijazno odgovoril: »Zelo me je veselilo priti v ta lepi kraj, posebno ta trg je lep. Vidi se, da tu živi veliko dobrih in premožnih ljudi.« Župan mu je pojasnil, da je na trgu precej premožnih, pa tudi ubožnih ljudi. Cesarju so bili nato predstavljeni učitelji in duhovniki. Posebej prijazno se je cesar pogovarjal s kaplanom dr. Josipom Dolencem.

Ljudje, ki so cesarja imeli možnost videti v živo, so v Mengeš prišli od vsepovsod. Pri ljudeh je bil cesar priljubljen, saj je bil vso svojo vladavino naklonjen gospodarskemu razvoju Kranjske in Štajerske. V njegovem obdobju je bila na Kranjskem in Štajerskem zgrajena vsa železniška infrastruktura, ki jo moderniziramo uporabljamo še danes, kot tudi razna industrija.

Po okrog 20 minutah je šla povorka kočij naprej proti Kamniku. Tam so ga pričakali veterani in gasilci, ki jih je osebno pozdravil. Pričakalo ga je tudi ogromno ljudi. Ogledal si je tovarno smodnika in takrat zelo znane in slavne Prašnikarjeve toplice (kurhaus). Bil je na kosilu v eni od Prašnikarjevih vil – Villi Neptun. Z obiskom Kamnika je bil zelo zadovoljen. Morda je ta obisk tudi pripomogel k zgraditvi železnice do Kamnika, ki jo je prav Prašnikar zgradil potem že leta 1891. Kaj se ve?

Cesar je nato svoje potovanje nadaljeval proti Kranju. Potoval je skozi Komendo do Cerklj, kjer se je ustavil in bil pri maši. Cerkljanski župnik Anton Golobič je po obisku samoiniciativno dal izdelati spominsko ploščo o cesarjevem obisku in jo vzdal v zvonik. Tam je bila do propada monarhije. Župnik jo je še pravi čas odstranil in varno shranil. Ta plošča je še danes v kranjskem muzeju.

Skozi Šenčur je nato dopotoval v Kranj. Tam je prenočil, se naslednji dan s kočijo odpeljal proti Lescam in Bledu, od koder se je nato z vlakom vrnil na Dunaj.

Ljudje, ki so prišli pozdravit cesarja, so se tega dogodka še dolgo spominjali. Splošni spomin pa je malo zbledel in gotovo je, da tako pomembnega obiska Mengeš ne bo več nikoli doživel.

Besedilo: **Kostja Modec** • Foto: **Vir (foto): Knjiga G. Antoličič: Franc Jožef**, zbirka razglednic Knjižnica Domžale, Wikipedia

»Živila nabavljamo z javnim naročanjem, posebno skrb posvečamo kakovosti živil. Sodelujemo tudi z nekaterimi lokalnimi in okoliškimi dobavitelji. Tako pomagamo okoliškim kmetom, sami pa imamo na jedilniku kakovostne sestavine. Prehrana v šoli je zato kakovostna.« Nina Urh, organizatorica šolske prehrane v OŠ Mengeš

(Ne)zdrava prehrana na slovenskih krožnikih

Že v prejšnji številki smo napovedali, da bomo v obeh poletnih številkah našega glasila nekaj strani namenili prehrani. Tema res ni tipično »občinska«, nihče pa ne more zanikati, da je za vsakega od nas še kako pomembna. Od jutra do večera, od rojstva do smrti. V povezavi z zdravjem ali denarjem, z razlogom za dobro razpoloženje ali pa slabo počutje. Po izidu prejšnje številke se je nekaj bralcev, pravzaprav bralk, odzvalo s pohvalnim mnenjem in idejo, naj bi bilo v vsaki številki kaj o prehrani. V posebni rubriki bi svoja mnenja ali predloge predstavili strokovnjaki ali laiki, vse bi bilo zanimivo. No, reči moram, da je ideja tudi meni všeč. Morda pa bo kaj iz tega.

Poletna meseca – julij in avgust – imata po starem poimenovanju imeni, ki kažeta na opravila, povezana s prehrano, s spravi lom žit. Prvi je mali srpan ali srpnik, ko žita žanjemo, drugi pa veliki srpan ali mlatnik, ko jih omlatimo, zrnje shranimo in pripravimo za uporabo. Pa še zanimivost: oba meseca imata imeni po rimskih državnikih Juliju Cezarju in cesarju Augustu, kajti v tem obdobju so prenovili stari rimski koledar. Lahko bi rekli: meseca s posebnim obeležjem.

V prejšnjem prispevku sta imela glavno besedo Boštjan Per, kmet, predstavnik malih pridelovalcev hrane, in Roman Novak, univ. dipl. inž. kmetijstva, predstavnik posestva Jablje. Tokrat pa bodo s svojimi mnenji sodelovali predstavniki trgovine, potrošnikov, strokovnjaki. Veseli bomo, če boste bralci o njih razmišljali, še bolj pa, če vas bodo spodbudila k aktivnejšemu odnosu do tematike, morda celo do spremembe stališč in ravnanja. In če boste želeli svoje mnenje, predloge ali dobre izkušnje sporočiti še drugim bralcem Mengšana, bo pa sploh super.

Tokratni sogovorniki so spregovorili o prehrani z več zornih kotov: o problematiki pridelave, cenah, prehranskih navadah, pomenu prehrane za človekovo zdravje. Nedolgo tega sem v Oni, prilogi Dela, prebral razgovor novinarka Teje Roglič z dr. Alešem Kuharjem, agrarnim ekonomistom. Nekaj zanimivih izjav, ki dajo misliti, si bomo izposodili, da bi jih posredovali tudi našim bralcem. Dr. Kuhar, raziskovalec, namreč ve, kaj in o čem govori. »V Sloveniji nimamo omembe vredne pridelave zelenjave. Svetla izjema je pridelava paradižnika, glede zelenjave drugih vrst pa smo skoraj v celoti odvisni od uvoza. Zakaj je to tako? Preveč je nelogičnih omejitvenih dejavnikov pri umeščanju sodobne pridelave v okolje in prostor, pa neizraba geotermalne energije ... Slovenija ima izredno bogate naravne danosti za pridelavo hrane, a neizkoriščene. V tujini so standardi pridelave spuščeni na minimum. Žal se tega vsi premalo zavedamo.«

Pridelava v velikih sistemih v Sloveniji torej ni razvita, samooskrbnost je zelo nizka. Bi problem lahko rešili mali pridelovalci? Dr. Kuhar pravi, da ne. »Iluzorno je razmišljati, da lahko prehranimo vso Slovenijo s hrano, ki jo pridelamo tako, kot so jo nekoč.«

»V Sloveniji nimamo omenbe vredne pridelave zelenjave. Svetla izjema je pridelava paradiznika, glede zelenjave drugih vrst pa smo skoraj v celoti odvisni od uvoza. Zakaj je to tako?» v prispevku še odgovarja dr. Kuhar.

Nekoliko drugačnega mnenja je **dr. Denis Rusjan** z ljubljanske Biotehniške fakultete. V intervjuju za Delo z novinarko Simono Bandur (Vemo, da tako ne gre več naprej) je govoril o potrebnih spremembah na raznih področjih, tudi prehranjevanju. Povedal je, da se bo moral človek tudi pri pridelavi hrane vrniti deloma nazaj – tako s pridelovanjem različnih pridelkov, s čimer bi odpravili velika monokulturna zemljišča, kot tudi s ponovnim uvajanjem vrtov okoli hiš. »Ljudje so se morali že v preteklosti prilagajati in pri tem je samooskrba zelo pomembna. Že to, da imaš pridelek na vrtu za dva ali tri tedne, ni malo. Zavedati se moramo tudi, da je domača hrana najboljša, zlasti v Sloveniji, kjer je pod strogim nadzorom, kar velja za vse pridelovalce. Pa še pot do mize je kratka.«

Korak nazaj, torej v pridelavo »po starem«, že več kot dve desetletji ne samo zagovarja, ampak tudi udejanja **Zvone Černelič**, kmet iz okolice Brežic. Postal je zgled za ekološko pridelavo hrane. Leta 2021 je za »izjemen prispevek k razvoju načina pridelovanja, ki varuje tla in okolje,« prejel evropsko nagrado. Černelič v ospredje ne postavlja količine pridelkov, marveč zdrav način pridelave. Ekološko kmetovanje in pridelava večjega števila različnih pridelkov pa poleg tega zmanjšujeta tveganja pri raznih ujmah in vremenskih spremembah. »Ena ujma vsega ne more vzeti,« pravi. Za manjše slovenske kmetije, ki jih je največ, je tak način kmetovanja rešitev. Za prodajo izdelkov bi se morale povezovati v zadrughe. »Če so pridelki kakovostni, najdejo kupce,« je prepričan. Tudi **Marko Slavič** z ekološke kmetije v Prlekiji vidi prihodnost za male pridelovalce v oskrbi z zdravimi pridelki: »Ekološko kmetovanje je na sušo bolj prilagojeno tudi zaradi pestrosti pridelave. Na svojih njivah pridelujemo 13 do 15 različnih kultur. Tako je možno boljše kolobarjenje kot na velikih posestvih. Ekološka pridelava bi morala biti v porastu, saj gre tudi prehrana v smer večjega uživanja rastlinskih beljakovin.« **Dr. Rusjan** meni podobno: »Škoda je, da se toliko rastlinske pridelave po svetu nameni za hrano živali, iz katerih potem pridobivamo meso. Rastlinska hrana bo morala dobiti večji pomen.«

Ozaveščenost o pomenu prehrane in vplivu na človekovo zdravje je vse večja. Ljudje o tem veliko razmišljajo. Številni iščejo in prakticirajo različne prehranske vzorce, eksperimentirajo in si nehot

ogrožajo zdravje. Dr. Kuhar je tu jassen: »Sem velik zagovornik uravnotežene prehrane, vegetarijanstvo in veganstvo to nista. Gre za ekstreme, ki zgrešijo bistvo.«

Da bo podoba jasnejša, je treba opozoriti še na velik problem: Na zdrav način pridelana hrana je dražja. Del potrošnikov si jo finančno lahko privoščijo, mnogi pa ne. Prisiljeni so kupovati industrijsko pridelano hrano. Ta je lahko domačega ali uvoženega izvora, vendar pa je kakovost premalo znana. Verjeti moramo trgovcu, ki jo je dal na police.

Da ima nezdrava hrana na naših krožnikih škodljiv vpliv na naše zdravje, je splošno znano. **Dr. Kuhar** nam naliže čistega vina: »Čezmerna teža, alergije, srčno-žilne bolezni, diabetes, to so posledice. Ne tega, kaj Slovenci pridelujemo, ampak tega, kaj kupujemo v trgovinah. Trgovci narekujejo dogajanje na trgu in v potrošnikovi glavi, so glavni komunikator. Tisti, ki surovino pridelajo ali predelajo, so precej odrinjeni. Vprašajmo se, zakaj trgovcem vse tako sveto verjamemo. Jaz natančno preberem deklaracijo in vse drugo na embalaži. Vprašam se, od kod so surovine: so slovenske, iz EU, Kitajske ali iz Južne Amerike. Zelo me skrbi, da bomo čez deset let jedli tako, kot jedo Američani danes. Čezmerna teža otrok je neposredna posledica tega, da so sladkarije, slani prigrizki in podobno v trgovinah prepoceni.« Potem pa še doda: »Prav tako upam, da se bo ustavil negativen trend, da v Sloveniji pridelujemo visokokakovostno hrano, ki jo lahko prodamo na najzahtevnejše trge, uvažamo pa nizkokakovostno meso in izdelke.« No, ni težko uganiti, zakaj. Manj kakovostno uvoženo hrano lahko trgovine prodajajo po nižjih cenah, zaradi tega jo kupuje več kupcev, posledično pa se z njo srečamo na svojih krožnikih. Pozabljamo na osnovni samoohranitveni refleksi, pravi dr. Kuhar. **Kakšna pa so mnenja trgovcev?** Nekaj vprašanj smo poslali oboema trgovskima družbama, ki imata trgovine v našem okolju: Mercatorju in Tušu, ki pa se ni odzval. Prisluhnimo torej pojasnilom družbe **Mercator**. »Glede zdravstveno oporečnih živilskih artiklov je naše stališče, da jih v trgovini sploh ne sme biti, saj deluje sistemski nadzor varnosti in skladnosti živil s ključnimi uredbami. Na kak posamičen primer izdelka s pretečenim rokom nas kupci sami dobronamerno opozorijo.« Kaj pa vloga trgovine glede načina zdravega prehranjevanja? »Zaželeno je, da potrošniki izbi

Vsak se sam odloči, ali bo na krožnik dal zdravo, manj zdravo ali celo nezdravo hrano. Še več, odrasli s(m)o dolžni odločitev sprejeti tudi za (svoje) otroke.

ramo odgovorno in čim bolj v skladu s priporočili prehranskih strokovnjakov.«

Ker v tem prispevku veliko pozornost namenjamo lokalno pridelani hrani, smo »najboljšega sosedu« povprašali, ali podpira ta prizadevanja. V Mercatorju pravijo, da je akcija izpred desetih let Radi imamo domače vse bolj priljubljena med kupci. Je pa tu problem. »Ponudbe določenega artikla, npr. solate, je včasih preveč, drugič je ni, zato smo prisiljeni pridelke in izdelke tudi uvažati. Ponudba iz uvoza je cenejša, konkurenca pa velika.«

Kaj pa (pre)visoke cene hrane, še posebej kakovostnejše? Pridelovalci, rejci in predelovalci s prstom kažejo na trgovino kot tistega, ki pobere smetano pri prodaji. To drži, Mercator? »Nikakor. Trgovina je le končni del v verigi in cene na policah odražajo vse stroške od surovine do izdelka. Vemo, da imajo pridelovalci v zadnjem času res višje stroške, potrošniki pa bi radi čim nižje cene. Mercator si prizadeva čim bolj blažiti rast cen tudi na račun lastne marže. Ob tem pa bi marsikdo rad kar odmisli, da ima tudi trgovina celo vrsto stroškov. Na koncu sicer ostane neki dobiček, ki pa je osnova za preživetje trgovine. Trgovci torej nismo krivi za visoke cene.«

Na vprašanje, ali se Mercator v Mengšu dobro počuti, je odgovor »da«. Obe trgovini dobro poslušata, večina kupcev je stalnih in zvestih.

Zdaj pa namenimo nekaj pozornosti še nekaterim členom prehranske verige in njihovim mnenjem ter pojasnilom o raznih vidikih prehranske problematike.

Nina Urh, organizatorica šolske prehrane v OŠ Mengeš: »Živila nabavljamo z javnim naročanjem, posebno skrb posvečamo kakovosti živil. Sodelujemo tudi z nekaterimi lokalnimi in okoliškimi dobavitelji. Tako pomagamo okoliškim kmetom, sami pa imamo na jedilniku kakovostne sestavine. Prehrana v šoli je zato kakovostna.« Na vprašanje, kaj oz. kdo vpliva na odnos do hrane pri otrocih, pove, da so to v prvi vrsti starši, pri starejših učencih pa čedalje bolj mediji. Mlajši učenci imajo najraje hrano, ki jo uživajo doma. Pri tem se pozna, da starši doma čedalje manj pozornosti posvečajo pripravi hrane in prehranjevanju. Veliko družin uporablja že pripravljene jedi ali pa jedi naročijo. »Vzgojna vloga staršev je omejena, zato v šoli bontonu prehranjevanja posvečamo ustrezno pozornost. Zadovoljna sem, da imamo v Sloveniji za osnovnošolce tako dobro organizirano prehrano.«

Polono Medvešek smo zaprosili za mnenje kot eno od potrošnikov mlajše generacije in predstavnico mladih družin. Prehranjevanje v štiričlanski družini, kmalu bo že pet, bi bil za marsikoga že kar pravi projekt. A ne za Polono. »Med tednom malo poenostavimo: midva s partnerjem zaradi službe vsak po svoje, otroka pa jesta v šoli. Se pa zato za vikend ukvarjamo s prehrano doma. Ja, druženje ob dobrem kosilu je nekaj najlepšega. Sploh, če se nam pridružita še starša.«

Živila nabavljajo v lokalni trgovini. Glede založenosti Polona nima pripomb, ustreznost živil pa, če le utegne, preverja na deklaracijah. Lep videz artikla je lahko varljiv, še podatkom o sestavi artikla je včasih težko verjeti, pravi. Običajen potrošnik tudi nima dovolj znanja, da bi res znal ločiti zdrave od škodljivih. »Trgovina bi mogoče lahko našla način, da bi pri tem pomagala potrošnikom, to bi moralo biti v njenem interesu.« Polona pogrša tudi informacije o živilih z GSO. Kar pa zadeve cene: »Za nekatere niso problem, za druge pa so. Ti so prisiljeni kupovati cenejše artikle, ki so mogoče manj kakovostni. Za podražitve se pa vedno najde razlog, tudi če ni pravega razloga. To pa ni prav.« Glede prodajnih akcij je Polona mnenja, da je nekaj prav posrečenih in da gotovo pritegnejo potrošnike. Važno pa je, da prispevajo k prehranski razgledanosti in da ni njihov osnovni namen spodbujanje potrošništva.

Vesna Pozenel je del starejše populacije, torej tistih potrošnikov, ki si hrano praviloma pripravljajo sami. V trgovini si vzamejo čas, da poiščejo najboljše izdelke. Mnogi imajo razne zdravstvene težave, zato je ustrezna prehrana zanje življenjskega pomena. Problem je le, ker so kakovostna živila draga. »Ne gre drugače, vedno gledam tudi na ceno, a sem pripravljena kupiti tudi dražji izdelek, če sem prepričana, da je res kakovostnejši. Zelo sem pozorna na to, da je izdelek slovenski, uvoženim ne zaupam.« Vesna deklaracije pregleda, a je vse težko razumeti; tudi ne ve, ali so podatki verodostojni. Posebej jo zanima vsebnost sladkorja, maščob. Vesna je mnenja, da hrane zagotovo ne cenimo dovolj. »Preveč je je med odpadki. Morda je vzrok za to, ker ni kakovostna ali pa je poceni, težko rečem.« Ne zdi se ji v redu, da se v družinah premalo uživa doma pripravljena hrana in da je preveč že industrijsko pripravljene. Morda je to res v pomoč zaposlenim staršem, vendar zaradi tega otroci ne poznajo hrane različnih okusov, nimajo pravega odnosa do nje, nimajo občutka, da hrana povezuje družino tako pri pripravi kot pri uživanju. »Če bi jo tudi pridelali sami, bi bilo še toliko bolje,« še doda, ko se spomni, da je bilo v njenem otroštvu veliko več polj zasajenih in posejanih. Različni pridelki so z različnimi barvami polja popestrili in polepšali, danes pa so monotona. Mengšanki **Dragica Žnidar** in **Milka Bolta** se še spomnita, kako se je v Mengšu desetletja nazaj pridelovala hrana na poljih in vrtovih. »Vsaka hiša je imela skrbno obdelan vrt, ki je bil za gospodinje velik del leta neizčrpana zakladnica hrane in dobrih okusov. Samo nekaj korakov stran od štedilnika in ne tisoče kilometrov daleč! Saj so v Mengšu še vrtovi, le manj jih je. Ob svojih lepih hišah imajo številni raje lepe zelenice, okrasno drevje, grmičke in rože. Za okras. Ampak tudi lepo urejen vrt je lahko okras hiše, morda še bolj,« sta prepričani. Pa koristen, saj je na zdrav način in z ljubeznijo pridelana povrtnina najboljša. »Za vsakega, pa najsi hodi v službo ali je upokojenec, pomeni delo na vrtu naraven način sprostitve in pomiritve ter način uživanja za vse, tudi najmlajše.« Tako, spoštovani bralci. Če vam je všeč ali ne, bomo vseeno tvegali ter prispevek zaključili v stilu ljudske modrosti, da si srečo vsak kuje sam. V usodo ne kaže verjeti. Kakšno zvezo pa ima to s hrano? Ja, takole: Vsak se sam odloči, ali bo na krožnik dal zdravo, manj zdravo ali celo nezdravo hrano. Še več, odrasli s(m)o dolžni odločitev sprejeti tudi za (svoje) otroke!

Besedilo: **Branko Lipar** • Foto: **Nina Urh**

Skupina LIPA Mengeš

Osnovna vibracija zdravja je – mir. Vpliv vadbe **Dihamo z naravo**

Kaj se zgodi v telesu, ko začutim notranji mir? Kako se odzovejo naše celice, ko dosežemo stanje umirjenosti in notranje tišine?

Aktivnost Dihamo z naravo uporablja metode notranjega raziskovanja, ki spodbujajo posameznika, da se ustavi, umiri, zadiha bolj sproščeno in se poveže s samim seboj in naravo.

Ob polnih urnikih drvimo skozi dneve in našim opravičkom ni videti konca. Tako se lahko naše čustveno stanje čez dan spreminja iz prijetnih v neprijetna občutja. Dnevni stres, jeza, strah, živčnost in skrb nas lahko spremljajo vse do večera, ko se pred televizijskimi zasloni poskušamo umiriti, v resnici pa smo zopet soočeni s kruto resničnostjo novic, filmov in nadaljevanj, ki naš um dodatno zaposlijo, vsa nabrana čustva pa "pospravimo" nekam daleč stran v nezavedno. Dosežemo svoj navidezni mir, ki prenekaterim povzroča izziv pred spanjem ali celo zbujanje sredi noči.

Naše telo za regeneracijo potrebuje mir, zato je najbolj učinkovit med spanjem, saj se hormonski koktajl čustev umiri. Ta proces lahko podaljšamo v budnem stanju. Zavestno umirimo misli s pomočjo vizualizacije in meditacije ter dodamo še dihalni vzorec, ki umiri bitje srca in živčni sistem. Iz teh dveh metod je sestavljen prvi del aktivnosti Dihamo z naravo.

Če si v družbi želimo spremembe, je najbolje začeti pri sebi. Šele ko iz mene sijejo mir, spoštovanje in ljubezen, se lahko tega nazeže in to začuti moja bližnja okolica. Moj mir naj se zrcali v tebi.

Redno izvajanje vadbe Dihamo z naravo deluje preventivno in kurativno ter temelji na doseganju notranjega miru in skrbi za zdravo gibljivost hrbtenice.

Vabimo vas na brezplačno tedensko vadbo, katere jesenski del se je pričel 5. 9. 2023 pri Lovski koči pod Žečkom.

Besedilo: **Stanislav Golob, vaditelj** • Foto: **Majda Golob**

Na zabavno-plesnem taboru smo uživali

V organizaciji Društva AIA – Mladinskega centra Mengeš se je prvi teden v avgustu 24 udeležencev in 13 prostovoljcev udeležilo tabora na Hrvaškem. V spremstvu prostovoljcev smo se iz Ljubljane z vlakom odpeljali proti Svetemu Martinu na Muri, kjer smo doživeli nepozabne počitniške dogodivščine.

Cel teden so nam radovednost, pozitivna energija in želja po doživetju vlivale moči za različne aktivnosti. Vsakodnevne plesne treninge smo dopolnjevali s kopanjem v bližnjih termah, animacijami in ustvarjalnimi delavnicami, kot npr. Aloha večer, v okviru katerega smo izražali kreativnost z naravnimi materiali. Obiskali smo »Smart« mini golf v Čakovcu, kjer smo preizkusili svoje spretnosti. Da smo si še bolj popestrili dan, smo obiskali tudi lunapark v Čakovcu, kjer smo se zabavali na raznih vrtiljaki, avtomobilih in ob drugih zabaviščnih presenečenjih. Sproščeno vzdušje na taboru sta nam pričarala ples in glasba. Kljub slabemu vremenu smo v dobrem vzdušju izpeljali plesni tabor. Cel teden smo vadili različne koreografije, na zadnjem treningu pa posneli tudi video. Počitnicam smo dodali nova doživetja in spletli prijateljske odnose. Te pa gredo počasi h koncu in s tem pričenjamo z novo plesno sezono.

Vabljeni vsi zainteresirani na poskusno uro v Mladinski center!

Besedilo: **Gina Zakrajšek** • Foto: **Samoarhiv AIA**

Ravbarjev ali Zgornji grad v Mengšu

Hallersteinova obročasta krogla

320 let rojstva velikega Mengšana

Pred leti mi je v roke prišla knjiga Mandarin Hallerstein, Kranjec na Kitajskem dvoru, ki jo je ob 300. obletnici njegovega rojstva izdal Muzej Mengeš. V njej je opisano veliko o življenju tega velikega Slovenca, še več pa čaka na ponovno odkritje v knjižnicah, muzejih, zasebnih zbirkah ... Letos, ko mineva 320 let njegovega rojstva, se mi zdi prav, da vsaj ob tej obletnici namenimo nekaj besed temu velikemu Mengšanu, na katerega smo skoraj pozabili.

Verjamem, da če bi danes po Mengšu spraševala po Hallersteinu, kdo je bil, kje se je rodil in kaj je delal, verjetno ne bi dobila veliko odgovorov, saj le malo Mengšanov kaj ve o njem. Tudi če bi zastavila vprašanje, kdo je bil eden največjih astronomov 18. stoletja, bi mi verjetno malokdo sploh odgovoril. Vendar Ferdinand Avguštin Hallerstein ni bil le eden največjih astronomov svojega časa, temveč je bil tudi izjemen kartograf, kronist in diplomat, predvsem pa jezuit in misijonar na Kitajskem v enem od najtežjih obdobja za misijonarje.

Ferdinand Avguštin Haller pl. Hallerstein je bil rojen 27. avgusta 1703 v Mengšu in krščen v ljubljanski stolnici 28. avgusta 1703 (ime je dobil po svetniku Avguštinu, ki goduje na ta dan). Rodil se je v Mengšu (Ravbarjev grad) očetu baronu Janezu Ferdinandu in mami baronici Mariji Suzane Elizabet Erberg, ki je prihajala iz Dola pri Ljubljani, kot drugi otrok. V zakonu se jima je poleg Avguština rodilo še 11 otrok. Avguštinova mama je umrla nekaj dni po rojstvu zadnje hčerke, stara komaj 44 let.

Družina je živela v Ravbarjevem gradu v današnjem centru Mengeša. Grad je očetu Janezu prepustil Avguštinov dedek v letu 1702. Po očetovi smrti leta 1736 je graščina prešla v lastništvo starejšega brata Franca Adama. Po njegovi smrti pa je bila vdova primorana v prodajo graščine. Grad ni nikoli več prešel v last Hallerjev. Ka-

sneje je stalno menjal lastnike, med njimi je bil lastnik tudi Mihael Stare, danes pa je v lasti Marjana Batagelja, zgradba in celo posestvo sta trenutno zaprta.

Avguštin je osnovno šolo obiskoval v Mengšu. Po končani osnovni šoli se je vpisal na jezuitsko gimnazijo v Ljubljani, potem pa stopil v jezuitski red in v Ljubljani študiral filozofijo. Med letoma 1725 in 1730 je predaval gramatiko in retoriko v Celovcu, na Dunaju in v Ljubljani. Prošnjo za odhod v misijone je prvič poslal na Dunaj v letu 1727. Njegova želja, da odpotuje, se je izpolnila šele v septembru leta 1735. Pot ga je vodila preko Trsta do Genove, kjer se je vkrca na angleško tovorno ladjo Penelope, namenjeno v Lizbono. Plovba do Lizbone je bila za Hallersteina, ki ni bil vajen morja, prava muka in trpljenje, saj je imel nenehno slabost. V Lizbono je prispel oktobra in doživel lep sprejem, saj ga je sprejela tudi portugalska kraljica Marija Ana, ki je bila avstrijskega rodu. Hallerstein se je tudi kasneje, med službovanjem na Kitajskem, obračal k portugalski kraljici za pomoč. Med prvimi je spoznal

Naslovnica najobsežnejšega Hallersteinovega dela

izobražence svoje stroke. Pater Emanuel de Camposa, takratni profesor matematike na lizbonski univerzi, je Hallersteina med bivanjem na Portugalskem obvestil, da eden od lokalnih vladarjev na otoku Goa prosi za izobraženega misijonarja v matematiki in astronomiji. Hallerstein je poslal svojo prijavo na sedež jezuitov v Rim, med čakanjem na odgovor pa izpopolnjeval svojo portugalsko in znanje astronomije. Odgovor vodstva jezuitov je bil negativen, zato je aprila 1736 ponovno poslal prijavo za misijon na Kitajskem, čeprav je vedel, da na Kitajskem velja prepoved misijonarskega dela. Tokrat je bila njegova prošnja odobrena. Hallerstein je iz Lizbone odpotoval 24 aprila 1736, vendar je zaradi katastrofalnih vremenskih razmer na morju v Mozambik prispel šele 29 oktobra. V Mozambiku je ostal devet mesecev ter se nato vkrcal na ladjo Evropa in z ostalimi misijonarji nadaljeval pot proti Goi. Tja je prispel 19. september 1737 in bil dodeljen v semenišče na otoku Choram in tam ostal več mesecev; ker je govoril zelo dobro portugalsko, je pridigal in seveda maševal. 11. maja leta 1738 se je s skupino misijonarjev vkrcal na portugalsko trgovsko ladjo s. Anna in z enomesečnim postankom v Malacci prispel v ustje Tigrove reke ravno na svoj rojstni dan, v noči s 27. na 28. avgust 1738. Njegovo potovanje pa se je končalo 4. septembra 1738, ko je končno prispel v kitajski Macao. V Macau se je posvetil študiju kitajščine, na prošnjo guvernerja pa je narisal tudi načrt mesta Macao in okolice. Kasneje je bil poklican na cesarski dvor v Peking za dvornega astronoma in matematika. Odnos kitajskih oblasti do evropskih misijonarjev je bil skeptičen. Krščanski verski obredi so bili sicer dovoljeni, vendar samo v Pekingu in njegovi neposredni okolici, v drugih delih cesarstva je bilo misijonarsko delo strogo prepovedano in kazensko preganjano tudi s smrtno kaznijo. Mladi cesar Qianlong se je namreč držal načel svojega očeta, da so Evropejci koristni na dvoru, ne pa tudi v drugih delih

cesarstva. Tudi Hallerstein je zabredel v težave in bil okoli leta 1749 skupaj s Felixom de Rocho obtožen, da sta delila verske knjige in podobice, sodišče pa ju je po posredovanju samega cesarja oprostilo. Cesar je bil sicer naklonjen jezuitom in je želel, da ostanejo v Pekingu, ker je cenil njihovo delo na področju astronomije, saj se je izkazalo, da stari kitajski koledarski almanahi niso več zanesljivi.

Decembra 1743 je Hallerstein nastopil službo v astronomskem in matematičnem oddelku, po smrti jezuita Andreja Pereyreja pa je bil na predlog ostalih članov imenovan za vodjo oddelka. Ker je od leta 1739 do 1746 večino svojega časa namenil učenju kitajščine, se astronomiji ni veliko posvečal. Njegov glavni cilj je bilo misijonarstvo, ki pa je bilo zaradi strogega nadzora cesarja zelo otežkočeno. Leta 1743 se je v enem od pisem pohvalil, da Kitajcem že pridiga v kitajščini, to pa ni bilo neopazeno, saj so njegovo sposobnost zaznali in ga leta 1745 povišali v provinciala, leta 1753 pa je bil izbran za svetovalca in posrednika ob obisku odposlanca portugalskega kralja. Po uspešnem obisku je Hallerstein zaradi svojih zaslug prejel naziv mandarin 3. stopnje. Bil je tudi posrednik med ruskimi odposlanci in kitajskim cesarjem za ureditev odnosov med državama. Akademija v Petersburgu mu je za njegove astronomske zapiske leta 1762 podelila naziv častnega člana. Hallerstein je bil tudi član Royal Society iz Londona. O njegovih poznih letih vemo malo, vse do leta 1773 je opravljal astronomska opazovanja, ko je cesarja zaprosil za odpust, ga je zavrnil in mu naročil, naj opravlja toliko dela, kolikor zmore. 29. julija 1774 ga je zadela kap, ki ga je oslabil, po drugi kapi 29. oktobra 1774 pa je umrl. Pokopan je bil na cesarjeve stroške na jezuitskem pokopališču v Pekingu, kjer njegov spomenik stoji še danes.

Njegovi glavni dosežki

Hallerstein si je seveda želel delovati predvsem kot misijonar, vendar zaradi strogega nadzora cesarja tega ni mogel uspešno opravljati. Zahteve cesarja so bile namreč predvsem v smeri kartografije in astronomije. Poleg posodobitve pekinškega astronomskega observatorija se je ukvarjal s kartografijo kitajskih pokrajin in Pekinga. Zaslužen je za naslednja dela:

objava astronomskih opazovanj v Pekingu, ki jih je objavil skupaj z vodjem dunajskega cesarskega astronomskega observatorija Maksimiljanom Hellom leta 1768;

študija o astronomskih instrumentih s katalogom 3038 zvezd, ki je izšla v Pekingu (prva 1744, katalog pa 1757 v 35 zvezkih);

zemljevid s področja na meji s Korejo po želji kitajskega cesarja, ki je tam lovil divjad, ob tem pa je še zapisal opažanja o Korejcih in drugih ljudstvih na tistem področju;

natančna zemljepisna lega Pekinga s pomočjo Jupitrovih lun 1754; zgodovinski zapisi o odnosih Kitajcev s svojimi sosedi med letoma 1741 in 1761 ter natančen opis popis pokrajin in števila prebivalstva Kitajske v letih 1760 in 1761 (približno 198 milijonov z letnim prirastom 1,4 milijona).

Poleg opisanih del je zapisal še mnogo drugih informacij o Kitajski, ljudeh, odnosih, živalih in rastlinstvu, mnogo od tega je še neodkrita.

Po njem je bil leta 1999 poimenovan tudi planetoid. Letos aprila je bila v okviru 30. obletnice vzpostavitve diplomatskih odnosov med Republiko Kitajsko in Slovenijo odprta razstava o Hallersteinu, ki jo je pripravil Arhiv Republike Slovenije.

Menim, da si glede na vsa dejstva Hallerstein zasluži primerno mesto v slovenski zgodovini, predvsem pa v Mengšu, kjer bi morali imeti o njem stalno razstavo. Vse dokumente in gradivo za tako razstavo hrani Muzej Mengeš, ki bi moral v Mengšu dobiti primerne sogovornika in prostor.

Besedilo: **Marija Vesna Sešek** • Vir foto: **Knjiga Mandarin Hallerstein, Kranjec na Kitajskem dvoru**

Zaključni piknik AK Mengeš

ŠPORT

Zaključni piknik Atletskega kluba Mengeš

Tretja sezona treningov atletike v Mengšu je za nami. Tako kot lansko šolsko leto smo tudi sezono 2022/2023 zaključili z druženjem na zaključnem pikniku. Športne igre, prijetna glasba, dobra hrana in pijača. Vse to je poleg odličnega vzdušja le nekaj stvari, ki so naredile zaključek še toliko bolj zabaven. Celotna ekipa AK Mengeš se še enkrat zahvaljuje vsem staršem in njihovim otrokom za zaupanje in več kot uspešno izpeljano šolsko atletsko sezono.

Hvala tudi vsem sponzorjem/donatorjem, ki nam stojite ob strani in nam pomagata pri ustvarjanju te čudovite zgodbe. S treningi atletike naših najmlajših smo zopet nadaljevali konec meseca avgusta, ko je potekal tudi uraden vpis novih članov.

Besedilo in foto: **Anže Jurgele**

Zaključni izlet rekreativne tekaške skupine

V nedeljo, 25. 6. 2023, je nekaj članov rekreativne tekaške skupine Atletskega kluba Mengeš izkoristilo lepo vreme za zaključno druženje. Odpravili so se v Postojno, ki je tudi domači

kraj enega od naših trenerjev, ki je poskrbel za pestro dogajanje.

Med tekom so se ustavili na različnih razglednih točkah, si ogledali manjšo jamo, na koncu pa tudi nekaj dobrega pojedli. Nekaj naših članov je zaradi različnih obveznosti žal manjkalo. Ekipa je enkratna in dobre volje nikoli ne manjka. Vabljeni tudi novi člani.

Besedilo in foto: **Anže Jurgele**

Rekreativna tekaška skupina – zaključek

Tim in Viktor Axelsen

Treningi na Danskem v družbi olimpijskega in svetovnega prvaka

Vse več mladih igralcev BK Medvedgrad iz Zagreba se vsako leto udeleži poletnih treningov na Danskem, kjer je treniral tudi njihov trener iz Bolgarije. Tokrat sta se jih, na povabilo trenerke Renate Horvat iz Zagreba, udeležila tudi naša člana Badminton kluba Mengeš – Tim Bregar in trener Uroš Bregar.

Skupaj z Zagrebčani sta Tim in Uroš odpotovala na Dansko v začetku julija in tam ostala dva tedna. Danci so postali najuspešnejši Evropejci in med najboljšimi igralci na svetu, kjer so dolgo prevladovali Azijci. Badminton je na Danskem tretji najpopularnejši šport v državi, takoj za nogometom in rokometom. Treningi so potekali dvakrat na dan pri slovitem trenerju Lennartu Englerju v klubu OBK Odense, ki je razvil Viktorja Axelsena do ravnih mladinskega svetovnega prvaka. Uroš je poslušal nasvete za trenerje, spremljal 4 treninge po 2 uri na dan (mladinske in članske) in skupaj opravil 96 ur treningov in predavanj. Mladi igralci so imeli po dva treninga na dan. Za dvig kakovosti treninga so s svojo prisotnostjo na treningih poskrbeli izkušenejši igralci, ki so v samem evropskem vrhu do 15, 17 in 19 let. Vse udeležence je ob koncu prvega tedna treningov presenetil še aktualni olimpijski in svetovni prvak – Viktor Axelsen, ki se je po zmagi na Evropskih igrah ustavil v svojem rodnem kraju Odense (sedaj živi v Dubaju), v dvorani OBK, kjer je začel svojo badmintonsko pot. Prvak je ob koncu svojega treninga povabil tudi nekaj otrok, da so se družili in z njim izmenjali nekaj udarcev. Med temi srečneži je bil tudi naš Tim, ki si mu je na koncu v igri funkcionalnih setov uspelo priboriti zmago in osvojiti podpisano Axelsenovo majico!

Besedilo: **Helena Šinkovec** • Foto: **Uroš Bregar**

Tim in Uroš z ekipo BK Medvedgrad iz Zagreba

Pokal Argeta – Živa Andrić 1. mesto

Skakalnice spet obratujejo s polno paro

Seveda niti v Smučarsko-skakalnem klubu Mengeš ne moremo mimo poplav, ki so 4. avgusta v našem kraju poskrbele za pravo nočno moro. Zaradi rekordnih količin dežja podivjana Pšata, kakršne niti starejši prebivalci ne pomnijo, je namreč tudi na skakalnicah na Zalokah pod Gobavico povzročila pravo razdejanje.

Ko se je katastrofalno stanje vendarle nekoliko umirilo in smo se lahko približali svojemu centru, nismo mogli verjeti svojim očem. Voda je pokazala svojo izjemno moč in tudi na napravah – podobno kot na drugih prizadetih območjih – zapustila pravo opustošenje z velikansko škodo.

Pšata je namreč preplavila doskočišče in iztek skakalnic, dvignila plastično podlago, podrla ograjo ter izruvala, prepолоvila in na drugi breg izvrgla zabojnik, v katerem so mengeški upi krepili telesno moč in pripravljenost. S seboj je odnesla veliko kosov dragocene opreme, za katero se je izgubila vsakršna sled.

Medtem smo člani SSK Mengeš, med katerimi smo prevladovali starši otrok, ki se kalijo v klubu, izvedli več delovnih akcij, na katerih smo popravili skakalnice in jih spet spravili v red, tako da so lahko fantje in dekleta že prejšnji mesec začeli znova trenirati.

Veliko zaslug za to ima tudi v minulih treh sezonah najboljši slovenski skakalec v svetovnem pokalu Anže Lanišek, ki je konec junija prispeval tudi pomemben delež k bronasti kolajni naše mešane ekipe na evropskih igrah v Zakopanah, kjer se je med posamezniki na veliki napravi izkazal s šestim mestom. Domžalski as je namreč kljub treningom, ki jih je imel v tistem času, po svojih najboljših močeh pomagal pri popravilu mengeških skakalnic, na katerih je sicer začel svojo blestečo športno pot.

Medtem ko je Lanišek zdaj s mislimi že pri zadnjih letošnjih tekmah za veliko nagrado pod okriljem Mednarodne smučarske zveze (FIS), na katerih bo lahko preveril svojo trenutno pripravljenost pred prihajajočo sezono svetovnega pokala, se njegovi mlajši klubski kolegi že spet dokazujejo na preizkušnjah za slovenski pokal.

Ob koncu avgusta je na prireditvi na 110-metrski napravi v Kranju med starejšimi mladinci (do 20 let) Taj Ekart pristal na 11. mestu, v konkurenci do 18 let sta še 15-letna Nik Bergant Smerajc in Timo Šimnovec zasedla 12. oziroma 20. mesto, Živa Andrić je bila najboljša med mlajšimi mladinkami (do 16 let), med enako starimi fanti pa sta 14-letni Erik Tomažič in Alen Pestotnik skočila na sedmo oziroma 14. mesto.

Besedilo: **Š. M.** • Foto: **Goran Andrić**

Balinarske novičke

Mesec avgust je tako kot velik del Mengša močno prizadel tudi nas, balinarje. Naša lepa Pšata nam je pokazala svojo moč. Vode in blata smo imeli na vsem objektu do višine 30 cm. Odtrgalo nam je lep kos ograje okoli balinišča. Bokse, ki smo jih zgradili iz železniških pragov, nam je voda prinesla vse do vhoda v brunarico, kjer imamo bife.

Predsednik je organiziral delovno akcijo, ki je trajala kar nekaj dni. Kdor je le mogel, se je udeležil, saj je imelo veliko naših članov poplavo tudi v svojih domovih. Pri tem nam je veliko pomagal naš član Grega, ki je prinesel napravo, s katero je očistil vse blato iz notranjih prostorov. Uničilo nam je tudi balinišče. Očistili smo ga do same osnove, do asfalta. Nato smo vse to premazali z emulzijo, nasuli tanko plast mivke in nanесли pesek, tako da je igrišče pripravljeno za igre. Tudi ekipa podkvarjev je bila zelo aktivna. Bokse, ki služijo za cilj pri metanju podkev, so postavili nazaj na svoje mesto. Odnese ne tlakovce so uredili v prejšnje stanje. V glavnem smo vse počistili, sedaj moramo samo še upati, da se nam ne bo pokazala še dodatna škoda na lesenih objektih in pohištvu. Vsem vam, ki ste pomagali pri čiščenju, se najlepše zahvaljujemo, da ste pokazali svojo pripadnost in podporo društvu. Čas pa gre naprej in sedaj ekipo veteranov, podkvarjev in ekipo, ki tekmuje v prvi državni ligi, čaka jesenski del prvenstva. Ekipa veteranov se je udeležila turnirja v Loki. Na tekmi je tekmovalo sedem ekip, prvo mesto je osvojil Budničar, drugo mesto tekmovalci iz Trzina, tretje pa domačini iz Loke. Mengeš so zastopali Mimi Aleš, Drago Beber in Damjan Krpič. Naša ekipa, ki tekmuje v prvi državni ligi, pa nam je na "turnirju bratov Smuk" prinesla pokal za osvojeno prvo mesto.

Pa lep balinarski srečno.

Besedilo: **Marjan Tomazin** • Foto: **Jani Lucin**

Zahvala Mihi Jeločniku in sosedom

Ta del Mengša so poplave nazadnje dosegle v 60. letih 20. stoletja, pričajo sosedje. Nihče se ni zavedal resnosti situacije, kaj šele pričakoval tako količino vode. Brez Mihe, ki nas je sproti obveščal, kaj prihaja, se ne bi mogli pripraviti in tako v večji meri preprečiti najhujšega, preden je voda dosegla ta del Malega Mengša. Vsi smo le nemo stali na ulici in ugotavljali, ali bo sploh prišlo do nas in kaj nas čaka. Miha je večkrat javljal, kaj prihaja in da se je treba pripraviti. V gasilskem domu, ki ga je voda že zajela, naj bi bile na voljo vreče. Do tja se ni dalo priti, saj sta bili Slovenska cesta in Zoranina ulica neprevozní. Miha je poskrbel, da so pri gasilskem obhodu dostavili protipoplavne vreče, in naročil, naj uporabimo pesek iz njegovega in sosedovega uličnega dovoza. Mladi fantje so požrtvovalno začeli polniti vreče s peskom, sosedje pa so z njimi zavarovali svoje domove. Ulična iniciativa je delovala zelo ubrano, vse je potekalo gladko. Ko je bila ulica zaščitena, smo območje razširili še na Zadružniško in Maistrovo ulico ter preprečili vdor vode iz sosednjih ulic, ki je že dosegla in poplavlila hiše in kleti. Slomškova ulica je bila tako ena zadnjih še prevoznih v tem delu Mengša in je služila kot povezovalna pot z Mengeškim poljem do Trzina in naprej. Ko se je situacija umirila, so sosedje spet stopili skupaj ter pomagali počrpati in počistiti poplavljenе kleti. Zahvala Mihi in vsem sosedom Slomškove ulice, ki so stopili skupaj in kolikor se je dalo obvarovali območje pred nesrečo. Brez medsosedske nesebičnosti in medsebojnega sodelovanja bi jo lahko nekateri odnesli še slabše. Če bi vsaka ulica imela svojega "gasilca Miho", bi to zagotovo vplivalo na boljšo ozaveščenost in posledično pripravljenost na prihajajočo nevarnost.

Besedilo: **Žan Avbelj**

Zahvala

Vodna ujma, ki se je 4. avgusta razbesnela nad kraji širom Slovenije, je prizadela številne občane Mengša in Trzina, prizanesla pa ni niti Domu počitka Mengeš in enoti v Trzinu. Deroča voda je poškodovala kletne prostore obeh enot, kjer so shranjeni prehranski izdelki in sanitetni material, prav tako so bili poplavljeni tudi prostori domske pralnice in šivalnice. Narava nam je s svojo neizmerno močjo pokazala, kako malo je vredna lastnina posameznika, kako minljivo je lahko naše imetje, kako ranljivi smo posamezniki. V trenutkih naše nemoči spoznavamo, kako pomembno je imeti ob sebi ljudi, ki so v stiski pripravljene priskočiti na pomoč. Ponovno se je izkazalo, da solidarnost ni samo stvar preteklosti. Nesebično pomoč so nemudoma ponudili tako svojci stanovalcev kot bivši zaposleni delavci in tudi zaposleni, ki so bili v tem času na dopustu. Prav tako so nam na pomoč priskočili v sosednjem domu – Domu svete Katarine. Pri reševanju imetja in odstranjevanju posledic poplave so sodelovali tudi gasilci, civilna zaščita, zaposleni podjetja Hilti in še bi lahko naštevali.

Vsem in vsakemu posebej iskrena hvala!

Stanovalci in zaposleni Doma počitka Mengeš.

Besedilo: **Barbara Vesel**

Zahvala

Stanovalci Glavičeve ulice se lepo zahvaljujemo Maši Šilc in Igorju Hitju za nesebično pomoč in vso podporo pri odpravljanju posledic v poplavih.

Besedilo: **Anže Kocar**

Obvestilo

Po nedavni poplavi se je našla samohodna vrtna kosilnica na obrežju struge Pšate v Loki pri Mengšu.

Info: 051 326 076.

Zdaj bivaš vrh višave jasne,
kjer ni mraku, kjer ni noči;
tam sonce sreče ti ne ugasne.
(S. Gregorčič)

V 97. letu se je od nas poslovila naša
draga mama

IDA LUŽAR,
roj. Zupan, iz Mengša.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za izkazana sožalja. Hvala g. župniku za lepo opravljen obred, posebna zahvala pa tudi sestri Nataši in vsemu osebju iz Doma počitka iz Trzina, kjer so ji nesebično lajšali zadnje mesece življenja.

Andreja, Silva in Stane z družinami

Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin
bo večno ostal.

V SPOMIN

V 75. letu nas je zapustil dragi oče,
dedek, tast in stric

JANEZ SKOK
iz Mengša.

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za vsa izrečena sožalja ter stiske rok.

Hvala gospodu župniku Marku Koširju za lepo opravljen obred.

Iskreno se zahvaljujemo gasilcem PGD Mengeš ter okoliškim gasilcem, pevcem Krt in trobentaču.

Hvala vsem, ki ste v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami in ga pospremili na njegovo zadnjo pot.

Žalujoci vsi njegovi.

OBČINA ŠKOFLJICA

**VLJUDNO VAS VABIMO, DA SE
NAM PRIDRUŽITE NA**

**OSREDNJI PRIREDITVI OB
PRAZNIKU OBČINE ŠKOFLJICA.**

**KI BO V SOBOTO,
16. SEPTEBRA 2023, OB 19. URI
V VEČNAMENSKI ŠPORTNI DVORANI ŠKOFLJICA.**

**LETOŠNJA PRIREDTEV BO OBOGATENA S
KULTURNO-GLASBENIM PROGRAMOM KOT GA ŠE
NI BILO TER DOBRODELNO NOTO.**

**PO PRIREDITVI OB 20. URI PA SE DOBIMO NA
KONCERTU DEJANA VUNJAKA IN BRENDIJEVIH
BARAB V VELIKEM ŠOTORU PRI OŠ ŠKOFLJICA**

VSTOP PROST!

Primož Cimerman
ŽUPAN

Vse na svetu mine,
le spomin na vaju ostaja.

V SPOMIN

Letos mineva 15 let, odkar sta nas za vedno zapustila draga starša

**mama ANČKA
in
ata TINE GUBANC.**

Kljub letom bolečina še vedno ostaja.

Najlepša hvala vsem, ki se ju spominjate in postojite ob njunem grobu, prižigate sveče.

Vsi njuni.

						OTO PESTNER	PREBI-VALCI BOROVAKA	BREZAL-KOHOLONO PIVO	TOMAŽ TOMŠIČ	NABOŽNI PISEK, PREVA-JALEC (1796-1855)	SIBIRSKI RAKUNJI PES	
						NATAK-NITEV OBUVALA						
						VOJAŠKI ZAČASNI MOST						
						RAFKO IRGOLIČ			ŽELJKO OBRADOVIČ			
						PODPRTITSK			OB NJEJ JE ZOO			
PETER OBLAK			ERA, STOLETJE									
LUKA NA NOVI GVIN.			LISTOPADNI GRM									
MENGŠAN GLASILO OBČINE MENGEŠ	TURŠKI GOSPOD	BENEŠKI GLAVAR	ARZEN	MARKO POTRČ	NASELJE PRI MAJŠPERKU VESLAČ (IZTOK)						KENAN EVREN	
NARODNA PESEM												
PREBI-VALKE GOSPE SVETE NA KOROŠKEM												
ANDREJ ZDANOV			VEDA O KAČAH	AMERIŠKI ARHITEKT HOLMIJ				POLINEZIJSKA BOGINJA DEVISKEGA GOZDA			RIBA V AMAZONKI, KI SE HRANI Z LESOM	PLANINA, VIŠJA VZPETINA
	ŽELATINA IZ MORSKIH ALG	OLIVER HARDY LABORATOR. DELAVCI			NICK NOLTE KITAJSKA REKA			ANTON NAHTIGAL		JADRANSKI OTOK KOMAD SIDDHARTE		
ŠPANSKO MOŠKO IME (ANAGRAM FOSALON)								DRES JUDOISTA				
TALIJSKI MODNI KREATOR MATTIOLLO					RUSK, REŽIS. (NIKOLAJ) ČLOVEKOLJ. KRIZNAR			PRILAGODITVENI ČLEN	AVTOR ŠTEFAN MARKOVIČ	MESTO V MAVRETANJI ZDRAN RANT		
NEUMNICA, TRAPICA								ZDRAVSTVENI DOM			KONRAD ADENAUER BOLG. RDEČE VINO	
ROLETA					TELEVIZIJSKA BAŠ KOZMETIČNA ZNAMKA			DELOVNI SPOMIN RAČUNALNIKA			KRAJ MED DOBERLO VASJO IN GLOBASNICO	NORVEŠKI PISATELJ (NILS, 1870-1944)
	CIGANKA (MANJVRED.) ZDRUŽBA PODJETIJ							PRIPADNIK LJUDSTVA AMPOV	RUSKI SLIKAR TEKOČA VODA			
BUDISTIČNI VERSKI HRAM								FANT IN PUNCA MEHKO USN. IZ DIVJAČIN.			GOVEJA MASČOBA KITAJSKA UTEŽ. MERA	
OSEBNI ZAIMEK					RAČUNANJE S ŠTEVILI ALBERTO TOMBA							
ŽENSKO IME (ANAGRAM JOTA)					METANJE V ZRAK NA NAPETI PONJAVI							
INDONEZ. OTOK MED SUMATRO IN BORNEOM					LEVI PRITOK RENA PRI BONNU			SIDRO, KOTVA				

Pomoč: ADAMČEK ADAMČEK, JOŽE KEK, KJAER, MEKK, OFIOLOGIJA, ŠMAK, TREPKANJE

Nagrajenec, ki je pravilno rešil križanko v glasilu Mengšan in bil izžreban (julij 2023, št. 7), je: **Janko Barle iz Mengša** in prejme nagrado: stekleni bidon za vodo. Čestitamo!

Dobitnik nagrado prevzame na Občini Mengeš, Slovenska c. 30, Mengeš, s predhodno telefonsko najavo: 01/724 71 06.

Rešitev križanke je bila: mali srpan.

Nagrada križanke tokratnega glasila Mengšan (september 2023, št. 8) je: nahrbtnik.

Pravilno geslo križanke lahko pošljete do **30. septembra 2023**, na naslov: Občina Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš, s pripisom Nagradna križanka Mengšana. Izžreban dobitnik/dobitnica nagrade bo objavljen/a v oktobrski številki glasila.

POPLAVE 2023: POMEMBNE INFORMACIJE

Približujejo se roki za oddajo vlog za pridobitev pomoči prizadetim v poplavah. Za vas smo ključne informacije zbrali na enem mestu.

1. INFORMACIJE ZA GOSPODINJSTVA

Drage občanke in občani Mengša! Pohitite in čim prej oddajte obrazec za prijavo škode. Obrazec za prijavo škode je na voljo na spletni strani Občine Mengeš. Na podlagi prijav škode bo sledil ogled s strani komisije, in sicer do **22. septembra 2023**.

Obrazec za prijavo škode lahko oddate:

- preko e-naslova sanacija.poplav@os-menges.si,
- preko mobilne aplikacije, dostopne na spletni strani www.prijaviskodo.si ali
- osebno na sedežu Občine Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš.

2. INFORMACIJE ZA PODJETJA

Podjetja, pozor! Do **20. september 2023** imate čas, da oddate obrazec za oceno škode. Obrazec za prijavo škode je na voljo na spletni strani Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MGTS/Dokumenti/20230816-POPLAVE-avgust/Navodilo-za-izpolnjevanje-obrazca-za-oceno-skode-poplave-2023-v3.pdf>

Obrazec za prijavo škode podjetja oddate:

- preko e-naslova spot@gzs.si

Vloga se NE oddaja na Občini Mengeš.

3. INFORMACIJE ZA SAMOZAPOSELENE

Samozaposleni morate do **30. septembra 2023** predložiti izjavo za pomoč. Izjava, ki jo bo samozaposlenim treba predložiti za pomoč, bo upravičencem na voljo na eDavkih predvidoma 25. septembra, izjavo bo treba vložiti do 30. septembra.

KONTAKTNE ŠTEVILKE NA OBČINI MENGEŠ

Za vse dodatne informacije, vezane na oddajo vlog za pridobitev pomoči, smo vam na Občini Mengeš dostopni na:
T 070 515 645

 sanacija.poplav@os-menges.si

 Občina Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš

- v ponedeljek, torek in četrtek med 8. in 15. uro,
- v sredo med 8. in 12. ter med 13. in 17. uro ter
- v petek med 8. in 13. uro.

Spremljajte nas na Facebook profilu in spletni strani Občine Mengeš.

VIRI POMOČI V DUŠEVNI STISKI

Psihološka pomoč prizadetim v naravni nesreči in njihovim bližnjim – telefonsko svetovanje:

- Center za psihološko svetovanje Posvet: **031 704 707** (vsak delovni dan med 16. in 20. uro).
- Društvo psihologov Slovenije. Telefon za psihološko oporo ob poplavah: **080 30 64** (vse dni v tednu med 16. in 22. uro). Klic je **brezplačen**.

Ostali telefoni za pomoč v duševni stiski:

Klic v duševni stiski **01/520 99 00** (vsak dan med 19. in 7. uro zjutraj).

- Zaupna telefona Samaritan in Sopotnik **116 123** (24 ur/ dan, vsak dan). Klic je **brezplačen**.
- TOM telefon za otroke in mladostnike **116 111** (vsak dan med 12. in 20. uro). Klic je **brezplačen**.

Kontaktna številka Centra za duševno zdravje odraslih:

- Zdravstveni dom Domžale, Kamniška cesta 19c, 1230 Domžale, **01 72 45 141** od 8. do 18. ure.

Obvestilo:

Prizadete v poplavi obveščamo, da lahko zaprosite za občinsko denarno socialno pomoč. Upravičencu (družini) za premostitev materialne stiske ob naravni nesreči pripada 500 EUR. Vlogo vložite pri Centru za socialno delo Osrednja Slovenija – vzhod, Enota Domžale, Masljeva ulica 3, 1230 Domžale. Priporočajo, da vlogo prinesete osebno ali jo pošljete priporočeno po pošti. Vlogo lahko vložite do konca leta 2023.

